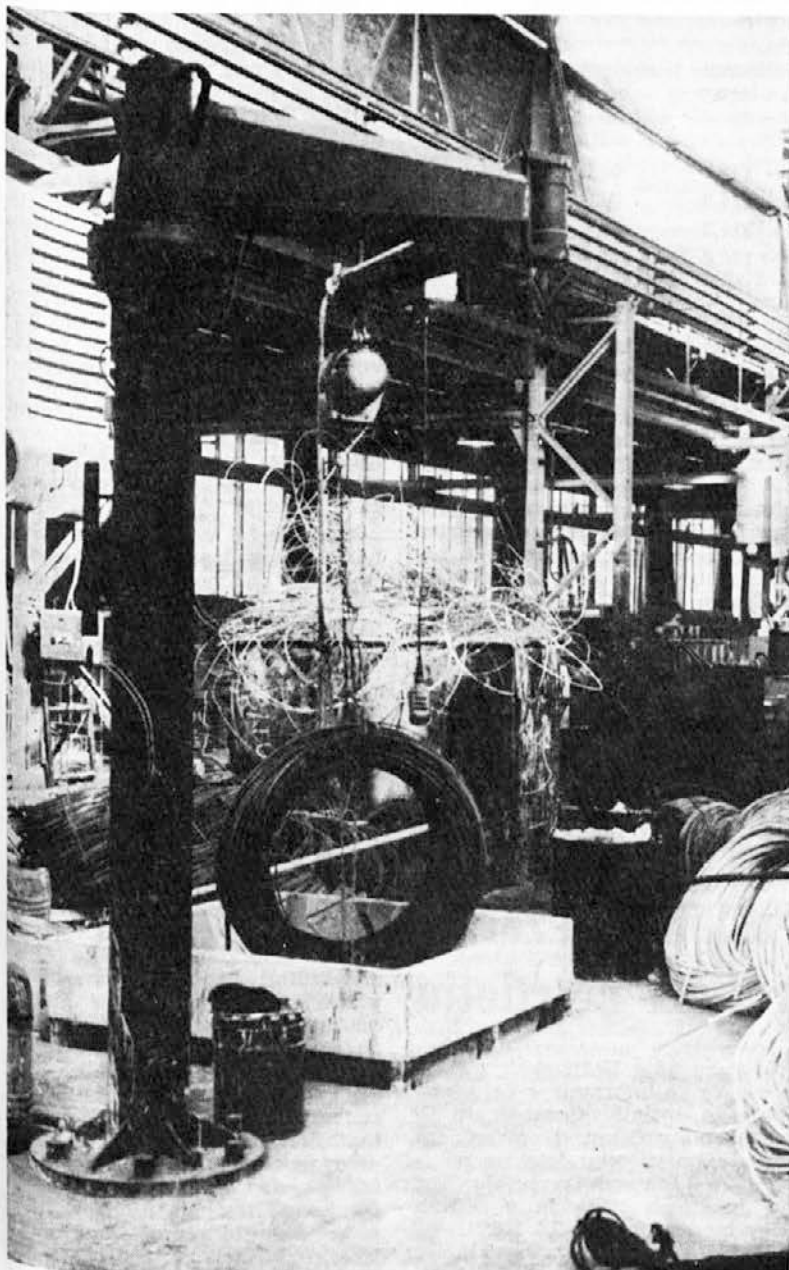

Tekmovanja v znanju in delu

Če slišimo besedo »tekma«, takoj pomislimo na nogomet, košarko, odbojko itn., torej na šport. Imamo ga radi vsi vprek, ker je zdrav, ker pritegne, nas tudi obsede. Kot pristaši kluba ali kot Jugoslovani »navijamo«

za »naše«. Vso tekmo živimo z njimi, smo v njihovi koži, se vznemirjamo in veselimo z njimi. Čeprav v resnici sploh nismo vrhunski športniki, v tistih urah smo, ker se enačimo in istovetimo z njimi.

Kolobarji

Tako večina od nas doživlja šport, to dejavnost, ki skoraj močnejše od diplomacije podira meje in družijo vse narode sveta. Počasi, brez velikih napovedi pa poskuša najti svoj prostor pod soncem tudi druga vrsta tekmovanj — merjenje sposobnosti med delavci iste stroke. Ravenski železarji so se udeležili vseh doslej in krepko posegali po prvih mestih v republiki in državi. Za kovinarji — obdelovalci so sredi oktobra nastopili kovači.

Enajst »moštev« iz prav toliko delovnih organizacij iz štirih republik je prišlo na Ravne, da se pomerijo med seboj. Naši so zmagali tako med ekipami kot posamezno. Vrstni red: 1. Ravne, 2. Zenica 3. Kruševac. Med posamezniki je bil najboljši naš Ferdo Mager, drugi Ekrem Muhić iz Zenice, tretji spet naš Branko Oder.

Med 43 nastopajočimi pa je z družbenopolitičnega področja najbolj odgovarjal Refik Hasečić iz Novega Travnika. — Iskrene čestitke vsem, našim mladim kovačem pa še posebno!

In zdaj misel, ki nikakor ni naperjena ne proti športu ne proti naši opisani »udeležbi« v njem, kaže pa vendarle v nasprotno smer: velika, ne do kraja razkrita možnost se kaže v teh tekmovanjih med delavci. Pri njih ima prav vsak možnost, da ohrani svojo osebnost ter jo razvija v delovni ustvarjalnosti in samoupravljalnem znanju. Ni se treba vživljati v nikogar drugega, vsakdo je lahko z učenjem in delom kovaški Bojan Križaj, brusilski Borut Petrič ali varilski Rok Kopitar. — V svoj in naš ponos ter v dobro vse železarne.

Z. Strgar

Kako izpolnjujemo planske obveznosti

Za nami je tretje četrtletje. Proizvodni rezultati, ki smo jih dosegli v tem obdobju, ne dosegajo predvidenega letnega načrta, s tem pa se nam tudi vedno bolj oddaljuje načrtovana letna proizvodnja.

V septembru zaostajamo za planom skupne proizvodnje 4,3 odst., v kumulativni pa 3,3 odst. V primerjavi z enakim lanskim obdobjem smo prekoračili skupno proizvodnjo za 2,9 odst., medtem ko zaostajamo v septembru za 3,2 odst. Tudi odpreda ni bila dosežena, saj znaša zaostanek 10,5 odst., v kumulativni 4,3 odst. V primerjavi z enakim obdobjem lani znaša zaostanek 3,4 odst. Nekoliko se je izboljšal kumulativni zaostanek fakturirane realizacije, ki sedaj znaša 4,1 odst., saj je bil v septembru zaostanek le 0,2 odst. Fakturirana realizacija se je v primerjavi z enakim lanskim obdobjem povečala za 16,4 odst., v septembru 9,8 odst.

Zaostanek za planiranim izvozom znaša 17,1 odst., v primerjavi z enakim obdobjem lani pa 14,6

odst. V septembru smo ga dosegli le 83 odst., medtem ko je v avgustu znašal 52,6 odst. Pri izvozu najbolj zaostaja TOZD jeklovlek.

Ker so rezultati posameznih TOZD razvidni iz obeh tabel, pri analizi ne ponavljamo števil.

TOZD jeklarna. Zaradi podaljšanja generalnega remonta 40 t el. obločne peči, okvare generatorja na 25 t el. obločni peči in pomanjkanja delovne sile, ki se še povečuje z bolniškimi in neopravičnimi izostanki, TOZD ni dosegel planirane skupne proizvodnje. Delno je temu kriv tudi slabo sortirani domači odpadki. Ob večjem sodelovanju drugih TOZD pa bi se to lahko izboljšalo in prispevalo k boljšim rezultatom jeklarne.

TOZD jeklovilarna. Značilne za sedanje razmere, v katerih TOZD posluje, so prenizke prodajne cene pri nekaterih kupcih. S temi cenami namreč niti niso pokriti proizvodni stroški, ki s podražitvijo surovin in energije nenehno naraščajo. TOZD vidi rešitev v izdatnejših naložbah v mehanizaci-

(Nadaljevanje na 2. strani)

(Nadaljevanje s 1. strani)

jo in modernizacijo livarne, saj lahko doseže večjo produktivnost le na ta način, nikakor pa ne s povečanim fizičnim naporom delavcev. V septembru se je izboljšala tudi kakovost. Odstotek izmečka, ki se je v minulem obdobju

TOZD stroji in deli. V septembru je bil plan skupne proizvodnje nekoliko presežen, v kumulativni pa TOZD še vedno beleži zaostanek.

TOZD industrijski noži. Proizvodnja je premalo kontinuirana, ker primanjkuje delavcev (bolni-

zernih delov za koračno peč, ki je stala tri dni. TOZD primanjkuje delavcev (neupravičeni izostanki).

TOZD rezalno orodje Prevalje. Kljub pomanjkanju karbidne trdine, previsokemu odstotku izmečka rezilnega orodja pri termični

Jesenice je znašala izvršitev 91% in v jeklarni Železarne Ravne 94%. Razumljivo je tudi skupni rezultat pod mesečno načrtovano količino, in to za 6%. Ob koncu tretjega četrtletja je letošnja proizvodnja jekla skoraj docela enaka lanskemu proizvodnji v enakem času. Izvrševanje zbirnega načrta je pa dobro le v Železarni Štore, kjer so izdelali 8% več jekla, kot znaša načrt; na Jesenicah znaša zaostanek 5% in v Železarni Ravne 4%. Skupna proizvodnja jekla zaostaja po 9 mesecih 3% in zaradi sorazmerno velikega zaostanka v jeklarni Železarne Jesenice je komaj še kaj upanja, da bi letos presegli 800.000 ton. Poprečna mesečna proizvodnja v preostalem četrtletju bi morala znašati 72.000 ton.

Blagovna proizvodnja je bila v septembru okoli 9% nižja kot v avgustu. V železarnah so proizvedli za tržišča okoli 10% manj kot prejšnji mesec in znaša realizacija mesečnega načrta 95%. Plan so prekoračili le v Železarni Štore za 6%. Železarni Jesenice in Ravne sta dosegli obe po 92% načrtovane blagovne proizvodnje. Po 9 mesecih je realizacija zbirnega načrta skupno za vse tri železarne 96%, posamezno pa izvršujejo: Železarna Jesenice 95%, Železarna Ravne 94% in Železarna Štore 99%.

Kot je že omenjeno, so imeli predelovalci žice v septembru bolj uspešno delo. Samo v Plameni so ostali 8% pod planirano količino, ostali so plan visoko presegli. Po tretjem četrtletju izvršujejo zbirni načrt: Plamen 89%, Tovil 99%, Veriga 90% in v Žični 116% ter skupno predelovalci žice 97%. Če bodo predelovalci v naslednjih treh mesecih proizvedli približno enako količino kot v septembru, imajo še možnost doseči letni plan. Za SOZD praktično ni več možnosti, da bi dosegli letno načrtovano količino blagovne proizvodnje, saj bi morali poprečno preseči mesečni načrt za okoli 13%. V primerjavi z lanskoletnimi rezultati po 9 mesecih izpolnjevanja letnega gospodarskega načrta, je letošnja blagovna proizvodnja za 7% večja.

Izvoz je bil v septembru nekaj boljši kot zadnje mesece, vendar še vedno pod poprečno načrtovano mesečno vrednostjo. Izjemno visok izvoz so imeli v Verigi s 181%, kar je dvignilo tudi skupni rezultat predelovalcem nad 100%, čeprav razen Verige v nobeni delovni organizaciji niso dosegli mesečno predvideno vrednost. V primerjavi z lanskim 9 mesečnim obdobjem so izvršili letos več: Železarna Jesenice, Železarna Štore, Veriga Lesce in Žična Celje. Druge delovne organizacije so izvršile toliko manj, da je vrednost letošnjega izvoza 6% nižja, kot je bila v enakem obdobju lani.

Nad vse zadovoljni smo pa lahko z rezultati ustvarjene vrednosti plačil za prodano blago. V odnosu na mesečni plan so dosegli najslabši rezultat v Železarni Ravne z 99,8%, vsi drugi so visoko presegli mesečno predvidene vrednosti prodaje. Železarne so v septembru realizirale 108% in predelovalci 121% poprečno mesečno načrtovane eksterne realizacije. Ob koncu tretjega četrtletja sedanjega stanja in mesečna gibanja kažejo, da bi lahko tudi tiste delovne organizacije, ki še zaostajajo v zbirnem načrtu, do konca

ODSTOTEK DOSEGANJA NAČRTOVANE (ga)

TOZD	Skupne proizvodnje		Odpreme		Fakturirane eksterne realizacije		Izvoza	
	september	kumulativa	september	kumulativa	september	kumulativa	september	kumulativa
Jeklarna	94,9	96,8	—	—	—	—	—	—
Jeklolivarna	98,2	92,6	92,9	90,5	93,0	88,6	80,1	81,4
Valjarna	95,7	97,7	82,6	95,2	94,7	103,3	34,2	56,1
Kovačnica	99,5	95,1	107,4	104,1	125,0	110,1	84,3	104,7
Jeklovlek	110,0	102,1	116,7	104,6	112,4	99,9	1,1	12,9
Stroji in deli	100,8	86,0	99,0	83,5	87,9	76,7	130,0	99,2
Industrijski noži	43,1	55,6	87,2	74,7	93,2	76,9	77,0	85,2
Pnevmatični stroji	96,0	86,0	102,0	83,6	128,4	100,1	94,8	61,6
Vzmetarna	99,6	97,1	95,3	96,9	105,5	106,2	167,9	154,8
Rezalno orodje	104,5	95,4	81,8	88,3	81,4	96,0	112,6	147,9
Kovinarstvo Ljubno	87,5	91,6	87,5	91,6	98,6	96,4	—	—
Skupaj DO	95,7	96,7	89,5	95,7	99,8	95,9	83,0	82,9

ODSTOTEK DOSEGANJA V PRIMERJAVI Z ENAKIM OBDOBJEM LANI

TOZD	Skupne proizvodnje		Odpreme		Fakturirane eksterne realizacije		Izvoza	
	september	kumulativa	september	kumulativa	september	kumulativa	september	kumulativa
Jeklarna	97,3	101,9	—	—	—	—	—	—
Jeklolivarna	105,7	112,0	109,6	109,0	115,0	113,6	52,6	101,3
Valjarna	94,4	102,2	88,1	91,8	101,0	114,3	84,3	68,7
Kovačnica	98,3	102,8	94,1	102,6	133,0	114,7	57,1	291,4
Jeklovlek	124,8	130,7	116,7	128,5	106,4	130,6	1,0	18,6
Stroji in deli	108,9	92,9	94,4	90,0	106,9	106,6	62,1	62,2
Industrijski noži	32,8	77,3	111,5	121,8	106,7	128,4	130,3	173,4
Pnevmatični stroji	84,2	103,8	96,2	109,9	131,4	130,4	185,9	26,6
Vzmetarna	111,2	121,7	110,4	119,9	122,9	139,5	241,9	188,2
Rezalno orodje	127,8	97,4	64,3	88,3	80,4	111,8	75,0	144,6
Skupaj DO	96,8	102,9	92,9	96,6	109,8	116,4	68,6	85,4

ju gibal okoli 7—8, se je v septembru znižal na 5,3.

TOZD valjarna. Tudi v septembru niso dosegli planirane skupne proizvodnje, in to predvsem zaradi nerednih dobav ingotov iz jeklarne, za kar pa je vzrok omenjeni izpad 25 t peči. Pri tem ima svoj delež tudi drobní asortiment na srednji progí, medtem ko je na lahki primanjkovalo listov za krožne žage. V adjustaži je bilo tudi pomanjkanje delavcev.

TOZD kovačnica. Tudi v septembru proizvodnja ni potekala po planu. Zaradi okvare sta izpadli dve črpalki, zato stiskalnice niso delale z vso zmogljivostjo. Tudi kvaliteta vložka je bila nekoliko slabša, saj je bilo treba precej vložnega materiala prekovati v podrejene namene. Z dodatnim čiščenjem je bilo treba pogosto reševati slabo površino ingotov. Počasi se slabša tudi sprotno vzdrževanje, saj trajajo zastoji na ključnih agregatih (stiskalnice) dalj časa kot pred meseci.

TOZD jeklovlek. Manjši zastoji so nastali le pri luženju CrNi žice zaradi zavaljane škaže. Tako znaša prekoračitev skupne proizvodnje v septembru 10 odst. in je to edina TOZD, ki je v 3. četrtletju prekoračil plan.

ški stalež). Končna kontrola zaradi pomanjkanja ljudi ni zmožna prekontrolirati celotne proizvodnje.

TOZD pnevmatični stroji. Vzrok za nedoseganje plana je v drobnem asortimentu, večjem izpadu strojev zaradi okvar ter pomanjkanju delavcev (bolniške).

TOZD vzmetarna. Skupna proizvodnja bi bila lahko presežena, če TOZD ne bi primanjkovalo vložka za vzmetne palice. Nepravočasne so bile tudi dobave re-

obelavi, ki je nastal zaradi pomanjkljivega delovanja elektro instrumentov ter generalnega remonta strojev in peči za termično obdelavo, je TOZD presegla skupno proizvodnjo v septembru, zaostaja pa še v kumulativni.

TOZD kovinarstvo Ljubno. Po spremembi proizvodnega programa TOZD ne dosega več svojega proizvodnega plana. Zaostanki so razvidni iz tabel.

U. F.

Proizvodnja slovenskih železarn septembra in po tretjem četrtletju

V septembru se ni zgodilo nič izjemnega. V Železarni Štore so izdelali 440 traktorjev, kar je največja mesečna proizvodnja. Predelovalci žice so dosegli letos najvišjo mesečno proizvodnjo in presegli linearni mesečni načrt proizvodnje za 12%.

Proizvodnja surovega železa lepo, enakomerno napreduje in je bil mesečni plan zopet presežen,

tokrat za 8%. Večji skok z 22% presežka so napravili v Železarni Štore in znižali zaostanek, ki je nastal po več kot dvomesečnem zastoju na začetku leta na polovico. Po 9 mesecih izvršujejo plan na Jesenicah 107% in v Štorah 95% ter skupno za SZ 102%.

Mesečni plan proizvodnje surovega jekla so presegli samo v Železarni Štore za 12%, v Železarni

leta dosegle načrtovano realizacijo. V primerjavi z lanskoletno realizacijo vrednosti prodaje je letošnja višja za vse tri železarnske skupaj 27% in pri predelovalcih 12%. Ta podatek zgovorno dokazuje, četudi upoštevamo spremembo cen, ki je nastala v letošnjem letu, in večji obseg proizvodnje, da se je spremenila tudi struktura proizvodnje v smeri višje vrednosti.

Teče že prvi mesec v zadnji četrtini leta. Čeprav je že očitno,

da ne bo mogoče realizirati več vseh nalog in ciljev, zajetih v letnem gospodarskem načrtu, je pa možno sedanje dosežke še izboljšati. Majhna odmikanja od načrtovanih količin proizvodnje govore o realnosti planiranja. Primerjava z lanskimi rezultati pa o novem napredku, ki bi bil lahko tudi boljši, kot je že dosežen, ker so za to dane realne možnosti.

Milan Marolt, dipl. inž.

S SEJE DELAVSKEGA SVETA ŽELEZARNE

Delavski svet železarne Ravne je na 14. seji v začetku oktobra sprejel samoupravni sporazum o skupnih nalogah s področja ljudske obrambe in samozaščite, pravilnik o prometnem redu v železarni in pravilnik o ravnanju z obiskovalci in drugih protokolarnih vprašanjih. Vsebinsko omenjenih aktov, izmed katerih je prvi zaupne narave, bomo na primeren način predstavili v Informativnem fužinarju. Zaradi tega tokrat o tem ne poročamo.

Ko je delavski svet sprejel pravilnik o ravnanju z obiskovalci in drugih protokolarnih vprašanjih, je bilo med drugim ugotovljeno, da bi bilo potrebno v železarni končno realizirati že dolgo zasnovani propagandni film. Z njim bi vsem obiskovalcem železarne, preden jim pokažemo posamezne obrate in oddelke, v sejni dvorani na upravi predstavili celoten proizvodni proces in proizvodno-tehnološko usmeritev železarne, enako kot je to v navadi v drugih večjih delovnih organizacijah. Propagandni film bi lahko tudi ob drugih priložnostih in za druge namene železarno kar se da celovito predstavil. Zadolžitve za realizacijo te zahteve je sprejel poslovodni svet s sugestijo, da bi lahko tak film realizirali tudi s sorazmerno majhnimi sredstvi, če bi realizacijo poverili Koroškemu kinoklubu in primernim strokovnim delavcem železarne.

Delavski svet je potrdil tudi predlog povišanja zneskov odškodnin za poklicno bolezen silikozo, o čemer smo že poročali v prejšnji številki, ko je zadevo obravnaval in priporočal odbor za kadre in splošne zadeve. Delavski svet je tokrat tudi pooblastil poslovodni svet, da imenuje strokovno komisijo za izvedbo izven-sodnih poravnjav za odškodnine za poklicno bolezen silikozo.

V razpravi na delavskem svetu je bilo s tem v zvezi posredovano mnenje delavcev iz čistilnice, ki menijo, da so predvideni zneski odškodnin za najhujšo obliko silikozne absolutno prenizki. Njihovo mnenje je, da bi jih morali povišati. Razprava na delavskem svetu pa je pokazala, da je poviševanje zneskov nesmotrno, ampak se je treba zavzemati za izboljšanje delovnega okolja in storiti vse druge ukrepe na področju varstva pri delu in kadrovske politiki glede premeščanja delavcev, da primerov silikozne pri naših delavcih ne bi bilo več. Delavski svet je bil mnenja, da je potrebno nadaljevati s sistematičnimi pregle-

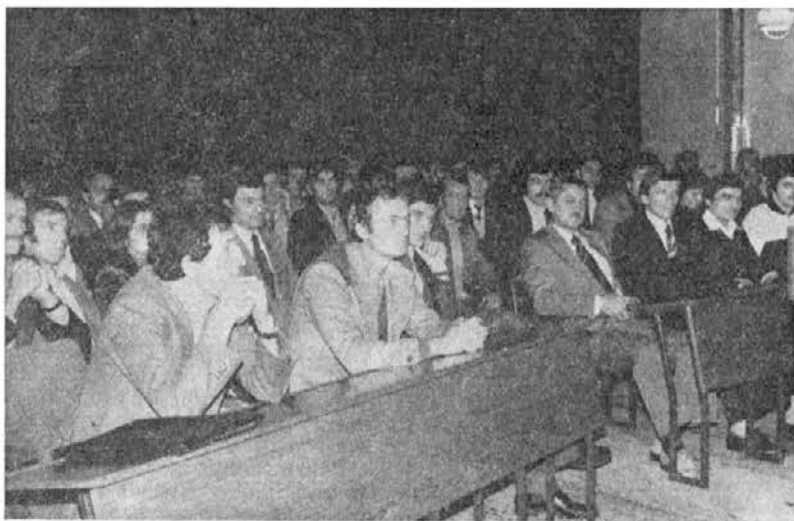
di delavcev, obenem pa razmišljati o takšni kadrovske politiki, kjer bi delavci po določenem času dela na ogroženih delovnih mestih avtomatično bili premeščeni na drugo delovno mesto v bolj zdravo okolje.

V zvezi s tem je delavski svet železarne priporočal delavskemu svetu TOZD jeklovilvarna, da navedeno problematiko skupno s strokovno službo preuči in o ugotovitvah ter o morebitnih ukrepih ali predlogih ukrepov do konca leta poroča delavskemu svetu železarne.

Delavski svet je med pomembnejšimi vprašanji na tej seji obravnaval tudi kratko analizo v zvezi z delovanjem samoupravnih organov in uresničevanjem delegatskega sistema v železarni v obdobju od leta 1976 do 1978 za preteklo mandatno obdobje samoupravnih organov TOZD in delovnih skupnosti. Osvojeno je bilo stališče, da morajo uresničevanje delegatskega sistema in delovanje samoupravnih organov analizirati predvsem družbenopolitične organizacije in samoupravni organi temeljnih organizacij. O tem je zlasti primerno razpravljati na kandidacijskih konferencah ob potrjevanju kandidatov za nove delegate samoupravnih organov.

Ko je delavski svet razpravljal o tej problematiki in o problematiki informiranja nasploh, je sprejel tudi zahtevo, da mora center za samoupravo izdelati register samoupravnih splošnih aktov in poseben seznam aktov, ki naj bo posredovan vsem samoupravnim organom in družbenopolitičnim organizacijam. Ta register mora vsebovati minimalne podatke o tem, kdo in po kakšnem postopku je akt sprejel, obveznosti po tem aktu, obdobje, za katerega velja, in druga pomembna vprašanja. Vsem samoupravnim političnim dejavnikom naj bi bil posredovan v obliki knjižice.

Delavski svet je na tej seji na predlog odbora za kadre in splošne zadeve sprejel tudi predlog družbenoekonomskega in političnega izobraževanja. Po tem programu naj bi do konca meseca marca realizirali seminarje za predsednike vseh samoupravnih organov in delegacij ter za delovodje in druge organizatorje dela. Poseben poudarek je na družbenopolitičnem izobraževanju te strukture, ki smo jo zapostavljali, ki pa ima pri izvedbi samoupravnih akcij pomembno vlogo. Na delavskem svetu je bilo s tem v zve-

Svečan sprejem mladih kovačev

zi tudi rečeno, da je potrebno v program vključiti tudi nekatera vprašanja marksističnega izobraževanja.

Delavski svet je na tej seji v drugostopenjskem postopku razpravljal o ugovorih nekaterih delavcev zoper odločitev odbora za gospodarjenje, ki je zavrnil nekatere predložene racionalizacijske, inovacijske in tehnične izboljšave. Tu gre med drugim za še vedno nerazrešeno osnovno dilemo, kaj spada med delovne zadolžitve posameznega delavca in kaj se lahko tretira kot inovacija ali racionalizacija in se tudi ustrezno nagradi. Mnenja o tem so še vedno precej različna, tako da so samoupravni organi, ki odločajo o višini nagrade za racionalizacijske predloge, pogosto v zelo težki situaciji. Samoupravni organi, ki o tem odločajo, pa se soočajo tudi s strokovno neutemeljenimi ali nedorečenimi predlogi, ko nekateri strokovnjaki predlog zagovarjajo, drugi pa negirajo njegovo smotrnost.

Na 14. seji je delavski svet sprejel tudi ustrezne sklepe o izgradnji zaklonišča v železarni ter razpravljal o nekaterih drugih vprašanjih v zvezi s problematiko ljudske obrambe in družbene samozaščite, o čemer bo podana posebna informacija.

Delavski svet je tudi obravnaval vprašanje namenske uporabe sredstev sklada, ki se oblikujejo iz sredstev iz naslova davčnih olajšav tistih TOZD, ki zaposlujejo invalide. O tem je na zahtevo delegatov podala poročilo in ob tem določene predloge kadrovske služba. Iz poročila je razvidno, da TOZD, ki imajo v strukturi vseh delavcev več kot 10 odst. invalidov, plačajo davek od dohodka po 4 in ne po 7-odstotni stopnji. Lansko leto so tako iz tega naslova temeljne organizacije plačale 3.829.676,40 din manj republiškega davka, kot bi ga sicer. Ob razpravah o zaključnem računu za leto 1977 so delavski sveti TOZD in delavski svet delovne organizacije sprejeli sklep, da se sredstva, pridobljena na ta način, združijo na ravni delovne organizacije v sklad za rehabilitacijo delovnih invalidov. S temi sklepi je bila posebej poudarjena tudi namembnost tako oblikovanih sredstev in zadolžitve, da program smotrne uporabe teh sredstev izdelata delovna skupnost za kadre in splošne zadeve in TOZD razvoj in raziskave.

Delavski svet je na osnovi teh ugotovitev na predlog kadrovske službe sklenil razširiti namembnost uporabe teh sredstev, kajti rehabilitacija invalidov je le ena od oblik reševanja invalidske problematike. Primarna naloga, ki bi jo reševali s temi sredstvi, bi verjetno morala biti sanacija delovnega okolja ter strojev in naprav, dokvalifikacija in prekvalifikacija invalidov, odpiranje produktivnih del, kjer bodo lahko zaposleni invalidi, ukrepi za varno delo ter nabava specialnih sredstev za osebno varstvo pri delu.

Da bi lahko stanje celovito analizirali, je potreben določen čas. V tem smislu je delavski svet soglašal s predlogom kadrovske službe, da problematiko preuči in ob koncu leta delavskemu svetu poroča ter v obliki samoupravnega sporazuma ali na drug način predlaga delavcem TOZD in delovnih skupnosti celovite rešitve.

Delavski svet je na tej seji ugotavljal, da poteka postopek za imenovanje predsednika poslovodnega sveta in da tega postopka iz objektivnih razlogov ni mogoče v zakonitem roku izvesti. Zaradi tega je sklenil, da se začasno imenuje za delovno mesto predsednika poslovodnega sveta Franc Fale kot vršilec dolžnosti, imenovanje pa velja le za čas do izbire na podlagi izvedenega javnega razpisa, vendar najdalj za šest mesecev.

- deja

IZREKI

Sola daje znanje, pameti pa ne.
Cervantes

Vojska je zimsko spanje kulture.

Nietzsche

Ideal je resnica od daleč.

Lamartine

Ideja je napoved šaha resničnosti.

Y Gasset

Sodobni človek nima višjega cilja, kot da umre — zdrav.

Peter Sellers

Najboljša telovadba za rekreacijo je pravočasni dvig izza polne mize.

Giorgio Pasetti

MNENJA DELAVCEV:

Nič več mrtva Meža

Onesnaženost okolja v Sloveniji je zelo velika. Delno je tako zaradi industrializacije ter urbanizacije, delno pa tudi zaradi neugodne oblikovanosti krajine. Kljub temu mesta rastejo dalje, kmetijske površine se zmanjšujejo in degradirajo, zrak ter vode se še naprej onesnažujejo, odpadki se kopičijo, medtem pa povzročitelji vire onesnaženj vse prepočasno odpravljajo.

Tako stanje je bilo vse do letošnjega poletja tudi v Mežiški dolini. Ni treba posebej spominjati na nezadovoljstvo med občani zgornje Mežiške doline. S pričetkom obratovanja nove odpraševalne naprave v Žerjavu, ki bo odslej vsrkavala iz ozračja strupeni svinčev prah, je nezadovoljstvu konec. Pred mesecem dni so pri mežiškem rudniku končno tudi uspeli speljati v opuščene rudarske rove z muljem onesnažene odpadne vode, ki se skozi nasuto jalovino dokaj dobro čistijo.

Torej so za varovanje človekovega okolja v naši občini pri rudniku Mežica naredili precej. Kaj pa je na tem področju naredila železarna Ravne, saj je do pred leti tudi bila ena tistih, ki je precej onesnaževala ozračje nad Ravnam? Kako je danes z onečiščenjem okolja v spodnjem delu doline in kako je z odpadnimi vodami, ki jih železarna spušča v Mežo, smo vprašali nekatere naše sodelavce, ki imajo opravka tudi s temi področji.

Jože Kert, inženir, vodja oddelka za investicijsko dejavnost:

»Mislim, da je to ena tistih aktualnih tem, ki je vselej zanimiva in potrebna za informiranje. Kakšno je stanje danes pri odpraševalnih napravah pri elektro obločnih talilnih agregatih? Tu mi-

Jože Kert

slim predvsem na tisto, kar lahko vidijo naši delavci in krajani, kar se dviga iz naših topilnic. Talilne peči v topilnici so bile montirane pred več kot 20 leti in takratni predpisi niso zahtevali, da se morajo tudi odpraševati. Prav tako

se takrat ne v Jugoslaviji ne drugod ni gledalo istočasno na zaščito delovnih mest pred onesnaženim zrakom. Sredstva, ki so nam bila v železarni ob izgradnji na voljo, niso zadostovala, da bi lahko pokrivali še izdatke, in to dragocene devize, za uvoz odpraševalnih naprav. Res je tudi, da pred 20 leti skoraj ni bilo nobenega metalurškega podjetja, ki bi ob vsem tem še bilo pozorno na zaščito okolja. Povsod je šlo za to, da so delavci dobili čimprej zaposlitev in da so si ustvarili minimalen življenjski standard.

Zaradi tega tudi ni bilo podjetja, ki bi se ukvarjalo s proizvodnjo podobnih odpraševalnih naprav, vsaj ne takih, ki bi odpraševale peči v sedaj zahtevani količini prahu. Predpisi, ki urejajo ekološke razmere in se nanašajo na elektro obločne peči, postajajo v svetu vedno ostrejši. Najbolj v ZDA, kjer jih morajo tudi dosledno izvajati, pa četudi bi morali kakšno podjetje zapreti. V Sovjetski zvezi so predpisi prav tako ostri, vendar jih tam dosledno ne izvajajo. Pri nas so predpisi nekoliko milejši, vendar je treba računati, da bodo vedno strožji. Toda ne glede na to, kakšni bodo predpisi, moramo vedeti, da je naša dolžnost in bo dolžnost znanstvenikov, da bomo vdihavali čist zrak, da bomo zdravi.

Prav zato smo pri programiranju posodobitve jeklarne I predvidevali sredstva za nakup odpraševalnih naprav. Dobili smo devet ponudb. Od teh sta le dva ponudnika zadovoljila našim potrebam. Komisija si je ogledala več odpraševalnih naprav na Švedskem, v Angliji, ZRN, Belgiji in Franciji. Odločila se je za dobavitelja opreme iz uvoza, medtem ko kooperanta za domačo opremo še ni izbrala. Razgovori z domačimi in tujimi partnerji tečejo. Računamo, da bo pogodba z inozemskim dobaviteljem sklenjena še v tem letu.

Nekaj besed še o obstoječi odpraševalni napravi v jeklarni II. Prav o njej je bilo zadnji čas precej napisanega. Ljudje znajo kritizirati, ko se še kaj pokadi iz topilnice. Ob tem pa pozabljajo, kako je bilo prejšnja leta. Danes dnevno pobereмо okrog štiri tone prahu, kar bi letno znašalo okrog 1.200 ton. Mislim, da je to velik napredek in da smo lahko s tem zadovoljni. Tako danes pade prah tam, kjer želimo mi, in ne, kakor bi hotela narava. Čeprav naprava ni najbolj sodobna, vendar svoje poslanstvo opravlja zadovoljivo. Deluje res le z 20 odstotki teoretične zmogljivosti. Uvozili smo jo iz Italije po zelo nizki ceni, poleg tega pa jo še odplačujemo s petletnim kreditom. Res je tudi, da v prvotni obliki ni delovala. Zato jo je dobavitelj na svoje stroške dopolnil. Kolikor pa bodo nove odpraševalne naprave nad jeklarne I bolj kvalitetne, ni rečeno, da ne bomo rekonstruirali tudi naprave nad jeklarne II.«

Janez Perman, dipl. inž., vodja službe za kemijo in kemijske raziskave:

»Kaj je za obvarovanje okolja naredila železarna in kakšno je stanje nad Ravnam danes? Mislim, da se danes lahko pohvalimo z vsem, kar smo storili za čisto okolje. Za izboljšanje ekološke situacije v železarni je bil napravljen program, ki do leta 1985 predvideva rešitev vseh vprašanj varstva. Podrobno so obdelani ukrepi za izboljšanje ozračja od 1966 do 1977. Ugotovljeno in ana-

Janez Perman

lizirano je bilo dejansko stanje, izdelani katastri emisij, pripravljeni ukrepi za izboljšanje in spremljanje njihov učinek. Največji problem so bili žveplovi oksidi, ki smo jih zmanjšali od prejšnjih 4000 ton SO₂ letno na vsega 250 ton kljub podvojitvi proizvodnje jekla, 100 na 200 tisoč ton letno ali od 36 na 1,25 kg SO₂/t jekla. Ta ukrep je delno tudi vplival na emisije prahu, ki so se z optimizacijo gorišč in z odpraševalnimi napravami na novi jeklarni v istem obdobju zmanjšali od 2400 ton na 1150 ton letno oziroma od 25 na okrog 5,5 kg/t jekla kljub uvedbi tehnologije pihanja s kisikom. Za izboljšanje odpraševanja je bila izdelana študija o emisijah v posameznih fazah proizvodnje jekla v elektro obločnih pečeh. Z uvedbo toplarne so se močno znižale tudi emisije iz naseelij. Tako lahko rečem, da so zakonski predpisi že zdavnaj doseženi, vendar se delo nadaljuje do največjega možnega izboljšanja.

Kot je znano, so vse norme narejene za človeka. Rastline so občutno občutljivejše, zlasti še iglavci. Toda smo eni redkih, ki smo uspeli tako znižati onesnaževanje, da so prej poškodovani gozdovi v fazi regeneracije. Pred nedavnim je bil v Ljubljani mednarodni simpozij gozdarjev na temo 'onečiščenje okolja in vpliva na gozdove'. Tako so udeleženci obiskali tudi štiri najbolj ogrožene predele Slovenije, med njimi tudi Mežiško dolino. Prav Ravne so se pokazale kot izreden primer velikih naporov pri zaščiti ozračja in uspešnosti pri zaščiti nadaljnega propadanja gozdov. Tu so si ogledali vrsto rezultatov naših prizadevanj za očiščenje okolja in okoliških gozdov, ki so bili prej hudo

načeti, danes pa se postopoma spet obnavljajo.«

Dušan Vodeb, magister, projektni inž. za energijo in varstvo okolja:

»Ko so v železarni še obratovali plinski generatorji, je v strugo Meže odtekalo precej finalnih odplakov, ki so jo precej onesnaževali. Danes, po ukinitvi generatorjev, se je tudi izločil ta vir onesnaževanja, ki je metal črno senco na železarno. V tem trenutku v železarni praktično ni virov onesnaževanja, ki bi lahko resneje onesnaževali Mežo. Res železarna spušča v Mežo majhen odstotek onesnaženih voda, ki pa ne ogrožajo življa v Dravi, Meža je pa tako mrtva. Vsi tisti obrati v železarni, ki naj bi potencialno onesnaževali Mežo, so opremljeni z ustreznimi čistilnimi napravami, ki ne dovoljujejo nekontroliranega spusta onesnaženih voda po kanalizaciji v Mežo. To so: lužilnica, kemijski laboratorij, valjarina itn. Ti obrati bi lahko ogrožali Mežo, če delavci pri svojem delu ne bi bili pazljivi. Znano je tudi, da v železarni uporabljamo veliko količino industrijske vode za ohlajevanje talilnih agregatov in prog v valjarni. Te vode se v tehnološkem postopku ne onesnažijo, razen v valjarni, kjer imamo za to izdelano posebno jamo za odstranjevanje mehanskih delov.

Vendar pa tudi pri nas v železarni in v občini že razmišljamo in delamo na problemu čiščenja odpadnih voda. Tako smo železarno najprej razdelili na dva dela: na obstoječi stari in novi del (novogradnje). Osnovni problem, ki ga moramo rešiti, je, da ločimo z internim kanalizacijskim sistemom čiste hladilne vode od fekalnih odplakov in onesnaženih voda. To je povezano s čisto tehničnimi vprašanji, ker je za biološko

Dušan Vodeb

čiščenje nezaželena prisotnost določenih sestavin, ki se dnevno uporabljajo pri tehnološkem procesu in prav te lahko pridejo po kanalizaciji v Mežo. Pri novogradnjah teh problemov ni, saj že pri načrtovanju novega upoštevamo potrebe po zaščiti odpadnih voda v skladu z dano zasnovo. V železarni imamo že nekaj časa politiko, da se poskuša najti taka optimalna rešitev, da bi se postavila enostavna čistilna naprava za mesto in železarno.

V tej smeri je že naročena študija, katere namen je, da se po-

kažejo stroški in možnosti izvedb. Tako naj bi bila nova centralna čistilna naprava, ki bi očiščevala odpadne vode iz Prevalj, Dobje vasi, Janeč, Raven z železarno in Kotelj, locirana pri Votli peči. So pa tudi predlogi, da bi naselja imela svoje čistilne naprave.

Ob koncu morda še to. Kolikor je mežiškemu rudniku res uspelo

po toliko letih očistiti z muljem onesnaženo Mežo, potem ni več daleč dan in ni preprek, vsaj kar se tiče onesnaževanja iz železarne, za ponovno oživiljanje Meže. Res pa je, da bomo morali za bistro Mežo storiti še marsikaj in ne nazadnje vložiti precej denarja, še posebno v stari del železarne.

F. Rotar

S SEJE ODBORA ZA KADRE IN SPLOŠNE ZADEVE

V začetku oktobra se je na 16. seji sestel odbor za kadre in splošne zadeve pri delavskem svetu železarne Ravne in obravnaval več pomembnih vprašanj. Najprej program družbenoekonomskega in političnega izobraževanja, ki ga je sicer sprejemal delavski svet železarne. V zvezi s tem programom, katerega osnutek je pripravila kadrovska služba, je odbor priporočal delavskemu svetu, naj v okviru družbenoekonomskega in političnega izobraževanja zajame predsednike vseh samoupravnih organov in delegacij kot tudi delovodje, vodje služb in organizatorje dela. Odbor je v zvezi z izvedbo programa izobraževanja menil, da bi morali zlasti seminarje za predsednike novo izvoljenih samoupravnih organov v tozidih v oktobru izvesti takoj, ostale seminarje pa čimprej in da bi se morali pri izvedbi seminarjev opreti na lastne sile. Program seminarjev naj bi bil tudi čimbolj praktičen, brez nepotrebnega teoretičnega balasta, saj gre za dodatno funkcionalno izobraževanje, ki lahko koristi le tistim udeležencem, ki določeno predznanje že imajo.

Na tej seji je odbor poslušal tudi poročilo in obravnaval postopek ter merila in kriterije za brezplačno letovanje delavcev v letu 1978. Ta razprava je bila vzpodbudena glede na kritike o nepravilnosti postopkov pri dodeljevanju ugodnosti brezplačnega letovanja. Odbor je ugotavljal, da so določeni kriteriji že izdelani ter verificirani na svetu sindikata v začetku letošnjega leta, da pa bi morali pripraviti še letos splošni akt o kriterijih in merilih za brezplačno letovanje. Vanj bi bilo primerno vključiti tudi problematiko zdraviliškega zdravljenja in način oblikovanja oziroma združevanja sredstev za izvedbo letovanja ali zdravljenja ter vsa vzporedna vprašanja. Glede na to, da so določeni kriteriji že pripravljani, tak splošni akt ni problematično izdelati in je odbor sklenil, da mora biti predložen ter sprejet še letos. V letu 1978 so delavci železarne že brezplačno letovali po naslednjih kriterijih in merilih: za delovno dobo, za posebne pogoje, za socialni položaj glede na sprejemanje otroškega dodatka, matere samohranilke, invalidni otroci oziroma na izjemen socialni položaj delavčeve družine. Posebne dodatne točke dobi delavec glede na leta starosti, vrednoti pa se tudi krvočajalstvo. Na podlagi omenjenih kriterijev je prek računalnika izdelana prioriteta lista. Po teh

kriterijih, ki naj bi bili sestavni del bodočega samoupravnega sporazuma, kolikor bodo kot taki sprejeti, bi vsak delavec vsaj enkrat v času zaposlitve v železarni pridobil pravico do brezplačnega letovanja. Brezplačno letovanje pa bo nujno moralo vsebovati določene oblike rekreativnega in

NAŠ INTERVJU:

Z ramo ob rami do napredka Raven

Zadnji čas se je nabralo nekaj pripomb na račun gradbenikov v naši občini. Tako je bilo slišati pripombe na kvaliteto novih stanovanj in tudi na račun nespoštovanja rokov, do katerih naj bi bile stavbe zgrajene. Da bi izvedeli, kako je v resnici s tem, smo prosili za razgovor tovariša **Toneta Zaletelja**, direktorja TOZD Gradis Ravne.

»Tovariš direktor, ali ima potrošnik — stanovalec možnost sodelovati oziroma izražati svoje želje že pri načrtovanju novega stanovanja?«

»Vsekakor je sodelovanje zaželeno. Kupec ali bodoči stanovalec ima vso pravico, da lahko vpliva na načrtovanje bodočega novega stanovanja. Na Ravnah imamo že več let tako sodelovanje, predvsem z železarno Ravne in njenimi službami, ki so odgovorne za delavčev standard. Mi železarno kot največjega kupca vseh naših stanovanj vselej vprašamo, kakšno stanovanje naj gradimo, enosobna, dvosobna ali trisobna. Mislim, da je tako tudi prav. Moram reči, da smo skoraj vse želje do sedaj izpolnili, bilo je le nekaj zahtev, to pa predvsem zato, ker ni moč vselej zagotoviti, da bodo gradbeni materiali na razpolago. Danes je na Ravnah že tudi nekaj drugih kupcev naših stanovanj, ki pa prav tako sodelujejo pri načrtovanju.«

»Kako imate urejeno garancijsko dobo, saj je prav na izdelavo novih stanovanj precej pripomb?«

»V gradbeništvu je garancijski rok dve leti. V tem roku mora izvajalec del opraviti vsa nakužna opravila, ki so se pojavila zaradi pomanjkljivosti ali malo-

zdraviliškega zdravljenja, tako da ne bo samo sebi namen.

Odbor pa je na 16. seji obravnaval tudi splošno kadrovsko problematiko. Zlasti veliko je prošenj za ugodnosti pri šolanju ob delu. Na žalost pa je mnogo primerov, ko gre samo za šolanje ob delu, ne pa tudi za delo, ko se delavci izobražujejo mimo interesov tozidov in delovne organizacije. V teh primerih jim odbor seveda ne more nuditi ugodnosti, kljub temu da se dogaja, da komisije za kadre v tozidih podajo priporočilo, ne da bi navedle, kaj naj bi z ustreznim kadrom počele.

Odbor za kadre se je na tej seji ponovno soočil s prošnjami za finančne pomoči. Glede na to, da je bilo po zaključnem računu za leto 1977 v skladu skupne porabe namensko za dotacije odobrenih samo 10 milijonov S din, seveda ne more veliko storiti, čeprav ugotavlja, da bi bilo treba nekatere prošnje nujno podpreti.

-deja

to je pozivanje nazaj na Ravne predrago in še dolgotrajno. Res je, da je pri sodišču zadeva okrog garancij. Gradis mora opraviti popravila v novih stanovanjih in blokih za okrog 120.000 din vrednosti. To je malo denarja in tudi ne bi smelo biti vprašanje, pač pa je vprašanje časa in obrtnikov.

Morda ob vsem tem še to. Znano je, da vseh napak ne povzročamo samo izvajalci del, ampak v veliki meri tudi stanovalci. Kar pogledate, koliko težav imamo, ker puščajo strehe. Temu so krivi stanovalci sami. Nekontrolirano postavljajo na vrh blokov antene, ki so največji vzrok poškodb strešne kritine. Lahko rečem, da vse premalo spoštujejo bogastvo družbe, ki jim je zaupala milijonsko vrednost stanovanja. Zato bo res treba storiti še marsikaj. Tudi pri gradbincih, da bomo svoje napake odstranjevali sproti.«

»Kako ravenski Gradis sodeluje s svojimi kooperanti? Kot je znano, so prav oni bili največ krivi, ker svojega dela niso opravili do določenega roka, na javorniški šoli.«

»Javorniška šola je velik objekt po zahtevnosti projekta in konstrukciji. Zato je tudi bil postavljen zahteven rok izgradnje. Res smo se domenili, da morajo dela biti nared do pričetka šolskega leta 1978—79. Danes ugotavljamo, da objekt kasni z izgradnjo. Vzrok za to je več objektivnih kot subjektivnih. Ker smo kritike slišali tudi mi izvajalci, bi želel povedati več o tem. Res se nismo mogli držati določenega roka kljub svoji veliki volji. Ne bom se opravičeval, češ to in ono je bilo krivo, gradbinci pa sploh ne. Mislim, da moramo spregovoriti odkrito. Znano je, da je bila lani izredna cementna kriza, katero smo občutili tudi na Ravnah. To nas je stalo precej dragocenega časa. Ko je bil objekt zgrajen do tretje faze, so se pojavile nove težave. Dela so nadaljevali obrtniki, in sicer kar 22 kooperantov. Ne bom jih našteval, saj vemo, da mora tak objekt imeti električno, vodovodno in telefonsko instalacijo itn. Ne nameravam jih šteti. Kar je res, je res. Dolgoletna sodelovanja so nam omogočila, da smo se doobra spoznali, zato o njihovi nesposobnosti ne bi mogli govoriti. Da dela niso mogla biti opravljena do določenih rokov, je v veliki meri krivo pomanjkanje materialov. Skratka, precej težav so imeli tudi obrtniki, ki jih kljub dobri volji niso mogli reševati.

Menim, da je prav, da o naših težavah zvedo tudi delovni ljudje in občani. Ne mislim tokrat zagovarjati našega podjetja, še manj kooperantov. Ne bi govoril o težavah, ki jih poznamo mi, investitorji in gradbeni odbor. Rečem lahko le, da je šola kot izreden gradbeni objekt nared varno in kvalitetno, da se bodo v njem učenci in učitelji počutili prijetno. Naša in želja investitorja je bila, da smo zgradili lepo šolo in poceni. To pa dostikrat izključuje kratek rok, katerega si tudi mi želimo.«

»Ali ste sploh kdaj gradbinci odgovarjali ali pa celo morali plačati penale, ker delo ni bilo nared do določenega roka?«

»Ne vem za vsa gradbena podjetja, kako rešujejo te probleme.

Tone Zaletelj

Vse, kar je bilo večjega, bolj zahtevnega, smo do danes popravljali sami. Kar pa se tiče manjših popravil, je bolj težko. Naši kooperanti, ki so izvedli obrtniška dela, so iz oddaljenih krajev. Za-

Mislím, da so takšna, ki morajo plačevati tudi penale. Za ravenški Gradis lahko rečem, da jih v zadnjih petih letih nismo plačali, saj za to ni bilo vzroka. Pri tem je treba nekaj reči. Ne more se vsak objekt tako hitro zgraditi, kot se je npr. Nama na Ravnah. Sola je nekaj drugega. Njena konstrukcija je dosti bolj zahtevna. V gradbeništvu se enkrat lahko prisili gradbinca, da dajo vse iz sebe. Zmeraj česa takega ne moremo zahtevati, saj so vendar tudi ljudje. Lahko trdim, da smo znani po kratkih rokkih in da se jih držimo. Kot vidite, pa z roki tudi zamujamo. Kot sem že dejal, je temu botrovala višja sila in ne nazadnje nepopolni projekti, ki so se dopolnjevali in zahtevali dodatna dela, ki se pojavljajo pri vsaki investiciji. Dobro vemo, kako dolga je pot do zagotavljanja dodatnega denarja. Pri tem je tudi res, da investitor in izvajalec ne gledata na dobiček. Uspeh za izvajalca je že, da je objekt nared do določenega roka, saj vsako zavlačevanje več stane.«

»Ali se vam ne zdi, da vselej kratek konec potegne investitor in le malokdaj izvajalec del?«

»V svoji gradbeni praksi, ki ni majhna, ne poznam primera, da bi investitor potegnil kratki konec. Mogoče so tu mišljena dodatna dela, ki se pojavljajo pri vsaki investiciji. Reči moram, da smo pri tem mi le izvajalci del. Vsaj za nas gradbinca na Ravnah lahko rečem, da take politike, da bi kdo potegnil kratki konec, nismo nikoli gojili. To tudi pogojuje standard naših delavcev, ki ni nič bogatejši od onega naših investitorjev, prav tako tudi osebni dohodki. Cene novih objektov postavljamo take, da so ugodne za nas in našega investitorja in da dajejo garancijo, primerno standardu, ter da za enako kvaliteto opravljeno delo naj med delavci ne bi bilo bistvene razlike.

Ob koncu naj še dodam, da zelo pozdravljam tak način informiranja med železarno Ravne in Gradisom, ki sta po vojni vzporedno rastla v dobrih in slabih časih, 'z ramo ob rami' in ustvarjala to, kar lahko danes na Ravnah vsakdo vidi.«

F. Rotar

PREDSTAVLJAMO NAŠEGA KONSTRUKTERJA:

Štednja ob nepravem času

Tokrat smo v TOZD raziskave in razvoj v konstrukcijskem biroju obiskali konstrukterja **Franca Bivšeka**, ki se je v železarni zaposlil 1967. leta. Prve mesece je delal na konstrukciji orodja, po odsluženju vojnega roka pa se je resneje lotil konstruiranja pnevmatičnega orodja in naprav. To delo opravlja še danes.

leta 1971 smo poleg dokumentacije uspeli izdelati že prvi prototip ter z njim opravili tudi nekaj poskusnih vrtanj. Pri tem smo odkrili nekaj bistvenih pomanjkljivosti, ki smo jih v naslednjem letu tudi odpravili. Žal smo jih odpravili samo na papirju, saj do realizacije ni prišlo vse do leta 1977. Da ne bi bile naše ideje predolgo neuresničljive, smo nekatere sklope vgradili na staro vrtalno garnituro in tako izdelali samohodno vrtalno garnituro SGV-73, ki je še sedaj v proizvodnji. Od leta 1973 dalje smo izdelali še precej projektov, za katere se je zanimal trg, vendar večina od njih ni bila tudi praktično realizirana.«

»Kdaj se je v železarni sploh pričela najbolj intenzivno razvijati pnevmatika?«

»Na to vprašanje bi težko natančneje odgovoril, ker je bilo to pred mojo zaposlitvijo v železarni. Skupina za razvoj pnevmatike pod vodstvom tovariša Štefana Otta je bila nekako do leta 1972 precej močna tako številčno kot tudi strokovno. Od takrat naprej na tem delu vedno manj ljudi — trenutno največ trije.«

»Baje se bo v bližnji bodočnosti v železarni dosti hitreje razvijalo tudi področje pnevmatičnega orodja in naprav. Ali v tem času pripravljate kaj novega?«

»Glede hitrejšega razvoja pnevmatike v železarni sem zelo pesimističen, predvsem zaradi slabih izkušenj v preteklosti, kakor tudi zaradi sedanjega stanja. To utemeljujem s tem, da se je zaradi dolgotrajnih dogovorov s tujimi firmami za sodelovanje popolnoma zanemarljivo domači raz-

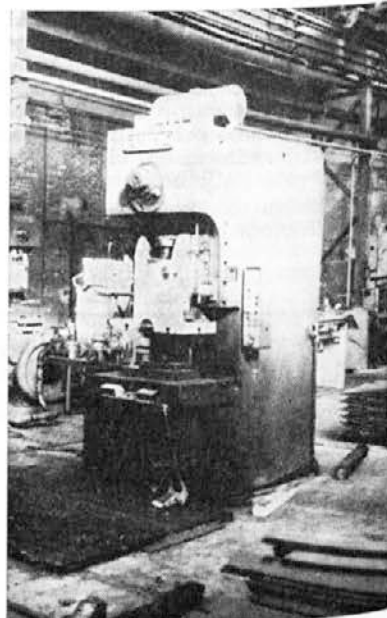
voj, kar je po mojem zelo zgrešeno. Edini novi večji projekt, na katerega izpopolnitvah sedaj delamo, sta hidravlična lafeta za globinska vrtanja in razne variante manjše lafete RTVN-1 za zunanja kladiva RK-21 in RK-28. Zaradi nerazumevanja in pomanjkanja lastne prototipne delavnice pa je tudi tu izvajanje zelo počasno.«

»Kaj bi predlagali za čim hitrejši razvoj te gospodarske veje v železarni, ki je zadnja leta nekoliko zaostajala?«

»Za hitrejši razvoj pnevmatike je nujno potrebna modernizacija zastarelega strojnega parka. Sliši se, da je v pripravi projekt nove proizvodne hale, vendar tudi ta ne bo rešila problema, če ne bomo imeli do takrat pripravljene programa dela ter kadra in seveda kratkoročnega in dolgoročnega plana razvoja. Prav tako je potrebno spremeniti mnenje o ljudeh v razvoju — konstrukterjih. Naše delo je namreč slabo ocenjeno in temu primerno slabo nagrajeno. Poleg tega pa skoraj tudi ni možnosti za izpopolnitev oziroma izobraževanje na konkretnih področjih. Nam manjka tudi stikov s prakso. To je po mojem varčevanje na nepravem mestu in ob nepravem času.«

»Ali ste zadovoljni s sodelovanjem s proizvodnjo?«

»Morda sodelavci iz proizvodnje ne postavljajo dovolj kon-

V obratu

kretnih pripomb oziroma premalo sodelujejo pri usmeritvi razvoja. Dobro sodelovanje bi veliko koristilo, saj bi se lahko vodilni sproti dogovarjali o proizvodnji, ki jo zahteva tržišče. Mislím, da se vse preveč zanašamo na veliko povpraševanje trga po naših izdelkih, ki pa lahko hitro usahne.«

F. Rotar

KREDITI KONČNO RAZDELJENI

Odbor za družbeni standard in stanovanjske zadeve je 5. oktobra 1978 končno razdelil kredite za individualno in individualno organizirano gradnjo. Zakasnitvi je bil vzrok zlasti sprejemanje samoupravnega sporazuma in pravilnika o stanovanjskih razmerjih ter stališče, da kreditov ne bomo delili po starih kriterijih. Celotna prioriteta lista prosilcev obsega 91 kandidatov za individualno gradnjo in 10 kandidatov za organizirano gradnjo v Kotljah. Vseh deset kandidatov za organizirano gradnjo v Kotljah pridobi kredit v letošnjem letu, po prioritetni listi za individualno gradnjo pa 47 kandidatov, ostali pa v prihodnjem letu.

Želja in potreb za kredite v letu 1978 je bilo za okrog 800 milijonov S din, sredstev, če oddvojimo obveznosti iz preteklega leta, pa točno 268 milijonov S din. V celotnem postopku dodeljevanja kreditov je odbor prišel do dokončne ugotovitve, da je nujno potrebno spremeniti oziroma dopolniti obstoječe samoupravne splošne akte, sporazum in pravilnik o stanovanjskih razmerjih, ki smo ga spomladladi z referendumom sprejeli. Prav tako je odbor ugotovil, da sta sporazum in pravilnik v nekaterih določilih zelo nejasna ter je zato njuna uporaba otežkočena. Podobno kot za postopek dodeljevanja kreditov velja tudi za postopek dodelitve oziroma zamenjave stanovanj, da je precej zakompliciran in da večina delavcev ugotavlja, da krite-

riji, ki smo jih sicer samoupravno sprejeli, niso sprejemljivi. Izhajajoč iz teh ugotovitev je odbor zahteval, da podkomisija za stanovanjska vprašanja skupaj s strokovnimi delavci izdelava osnutek avtentičnega tolmačenja določenih določil stanovanjskih aktov, ki mora biti potrjen na delavskem svetu železarne. Obenem mora podkomisija takoj pristopiti k izdelavi predloga sprememb in dopolnitev samoupravnih splošnih aktov, s katerimi urejamo stanovanjska razmerja, da bi jih lahko v zimskem času korigirali in v prihodnjem letu pravočasno delovali že po novem.

-deja

IZREKI

- Pamet išče, srce najde. Sand
- Leta ne ustvarjajo modrijanov, ampak starce. Swetchine
- Usoda je morje brez obale. Swinburne
- Usoda meša karte, mi pa igramo. Schopenhauer
- Krivi se boji zakona, nedolžni usode. Syrus

Franco Bivšek

»Po končanem pripravniškem stažu sem se vključil v delo skupine za razvoj pnevmatike v železarni. Prvi večji projekt poleg manjših, na katerem smo takrat delali, je bila modernizacija vrtalne garniture RGVN-1. Odločili smo se za novo varianto s hidravlično manipulacijo. Zaradi obsežnosti projekta se je v to delo vključilo tudi nekaj konstrukterjev iz drugih skupin. Nekje do

PREŽIHOVO '78

Na sončnem Preškem vrhu ob vznožju Uršlje gore, kjer stoji pomnik pisatelju in revolucionarju Lovru Kuharju — Prežihovemu Vorancu, se je v soboto, 7. oktobra, zbralo na trinajstem tradicionalnem srečanju Prežihovo 78 okrog 3000 mladih tabornikov in mladincev. Prišli so z avtobusi in vlakom na Ravne iz Maribora, Murske Sobote, Slovenskih Konjic, Celja, Ljubljane in prvič letos tudi iz Nove Gorice.

Nekateri so morali na dolgo pot proti Prežihovim Kottljam že zelo zgodaj. Kljub naporu poti so bili na zbirališču pred spomenikom NOB na Ravnah veseli in ponosni, da so tudi oni udeleženci prireditve, ki je bila posvečena X. kongresu ZSMS.

Z Raven so kolone mladih tabornikov krenile mimo Kefrovega mlina, kjer sta v hudih časih bila 2. in 3. kongres SKOJ, kateremu so

prisostvovali tudi mladi ravenski komunisti, na čelu s Prežihovim Vorancem. Pot jih je nato vodila skozi Prežihove Kottlje na Preški vrh. Tu so se zbrali mladi in prekaljeni revolucionarji, med katerimi je bil tudi Ivan Kokal-Imre, španski borec ter udeleženec obeh omenjenih kongresov.

Mladim je najprej spregovoril o dediščini Kefrovega mlina in o delu njihovega vzornika Prežihovega Voranca profesor Alojz Krivograd. Slavnostni govornik, mladi delavec ravenske železarne in delegat X. kongresa ZSMS Franjo Miklavc, pa je med drugim dejal:

»Danes se moramo tudi mi mladi zavedati svoje vloge in nalog, ki nam jih nalagajo pravila ZSMS in ZK. Mladi moramo poleg svojega dela v osnovnih organizacijah ZSMS uspešno delovati tudi na svojem delovnem mestu, saj bomo le tako lahko pomagali k

še hitrejšemu razvoju naše socialistične domovine.»

Kot vedno se je srečanja mladih tudi tokrat udeležila vdova Prežihovega Voranca, kateri so taborniki odreda Samorastnikov iz Maribora izročili spominski album in cvetje. Objemi in stiski rok so povedali, da mladi ne bodo nikoli pozabili tega, kar je njihov vzornik Prežihov Voranc naredil za njihovo brezskrbno življenje.

Mladi so s tega srečanja poslali pozdravno pismo X. kongresu ZSMS v Novi Gorici. K uspehu prireditve so svoj delež prispevali tudi člani MKUD Franci Paradiž Gimnazije Ravne, pihalni orkester ravenskih železarjev ter mladinska pohodna brigada iz železarne.

F. Rotar

Informiranje — člen v izboljšanju dela ZSMS

Ali veste, da je od spomladi do danes devet OO ZSM prenehalo z delom, najmanj toliko pa je skoraj popolnoma neaktivnih?

Vam je znano, da se je predkongresnih razprav v naši občini udeležilo le nekaj nad sto mladih?

Da so seje komisij in področnih konferenc vse prevečkrat nesklepčne, ker ni delegatov, ki so jih v OO ZSM predlagali v posamezne komisije, oziroma konferenco?

Prepričan sem, da niti vsi mladi člani ZSMS tega ne veste, da ne govorim o vseh drugih.

Kdo je temu kriv? Kdo je odgovoren za tako slabo delo v vrstah ZSMS v času, ko bi naša aktivnost dosegla višek? Nikakor ne mislim samo na posameznike, ker smo krivi mi vsi, ki smo in se še tudi danes premalo zavedamo, kaj smo kot člani ZSMS dolžni narediti. Smo res že preveč materialistično usmerjeni? Nam ni mar, kaj se dogaja okoli nas v delu OO ZSM, v društvih, skratka povsod, kjer smo prisotni? Seveda nam je to še kako mar, boste dejali, le... Tu bi lahko naštel sto vzrokov. Med temi bi vas mnogo morda tudi reklo, da ne veste, kaj morate delati, kdaj so posamezne akcije, kdaj so bili sestanki, ne poznate predsednika... skratka — niste obveščeni! Tudi to je resnica. Obveščanje ni takšno, kot bi ga morali imeti v naši OK ZSMS. Toda tudi za to je več vzrokov. Kakor niha delo mladine, tako niha tudi obveščanje, ker je pač sestavni del ZSMS. Vsekakor pa je prava informacija na pravem kraju lahko odločilnega pomena za določeno akcijo, za posameznika.

Kakršno bo informiranje, takšno bo najbrž tudi naše delo, zato bomo morali prav temu vprašanju posvetiti v času, ki prihaja, mnogo več pozornosti. Čeprav je bila komisija za informiranje že v preteklosti med najaktivnejšimi v naši OK ZSM, ne smemo s takim delom nadaljevati, ker je bila to več ali manj aktivnost posamezne skupine, ki ni imela zadostnega stika z bazo, z OO. Prav ta podatek bo treba v tem obdobju najbolj upoštevati. Vprašali boste, zakaj? Zato, ker se nam je zaradi neobveščeniosti iz posameznih sredin zgo-

dilo to, kar sem že omenil, da je veliko OO ZSM prenehalo z delom.

Če bi nam sistem informiranja pravočasno odkril, kje so težave, bi tudi akcija za odpravo le-teh najbrž bila pravočasna in učinkovita. Zaradi tega smo si v COP (Centru za obveščanje in propagando) pri OK ZSM v tem obdobju zastavili nekaj nalog — novosti, ki to niti niso. Predvsem ne bomo omejevali števila članov COP. Več nas bo, boljše bomo obveščeni. Tam, kjer pa nimamo pokritega področja, bomo morali zadolžiti posameznike, člane COP, da bodo odgovorni za to.

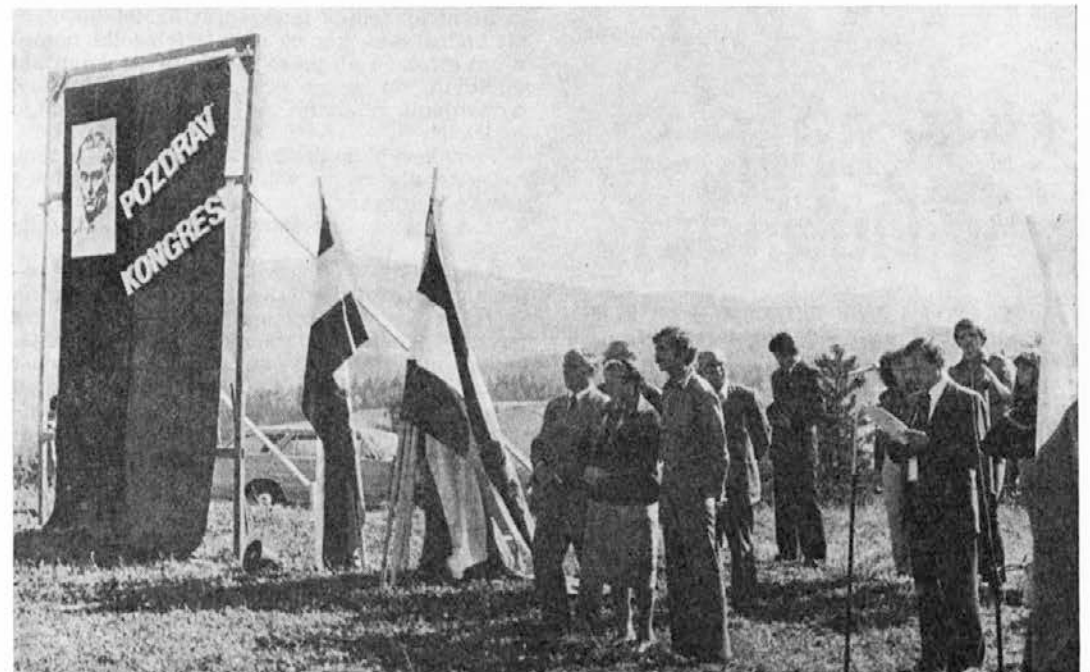
Delo COP je kot vsako delo odvisno od članov. Ti pa se bodo vključevali, če bodo našli

v njem tudi nekaj svojega zadovoljstva, zato bomo skrbeli, da bo naše delo kar se da pisano in privlačno čim širšemu krogu mladih. To bomo storili z različnimi akcijami, kot so izkaznice COP. Vsak član bo po določenem času prejel izkaznico, ki mu bo omogočala prost vstop na predstave mladinske ravni z obveznostjo, da bo o tem obveščal bodisi lokalna sredstva obveščanja ali širši slovenski prostor. Podpirali bomo tudi literarne želje posameznikov in skrbeli za občasno objavljanje takih prispevkov v posebnem glasilu.

Brez izobraževanja ne gre. Tega se tudi mi posebno zavedamo, zato bo za člane centra organiziranih več predavanj, ki bodo dala najosnovnejše znanje s področja informiranja vsem, ki bodo to hoteli. To so v kratkem novosti v COP. Naloge, ki pa so pred nami, so več ali manj znane, pa vendar:

— V vsaki OO ZSM poiskati vsaj enega člana ZSMS, s katerim bo COP v stiku.

— Poskrbeti, da bo informiranje postalo sestavni del dela vsake OO ZSM.

Prežihovo 78 — v čast X. kongresu ZSMS

Brigadirka

Vsekakor je potrebno pri podobnih akcijah v priprave vložiti v bodoče še več naporov, saj tako organizirana akcija kakor ta, kljub vsem pozitivnim stranem ne opraviči svojega namena.

To sem poudaril zato, ker se tudi drugje dogajajo podobne stvari, kar le še povečuje že tako slabo finančno stanje v OO ZSM. Nisem proti podobnim akcijam, ker krepijo našo povezanost in enotni nastop ZSMS, prav tako tudi v mladih razvijajo prijateljstvo in družabnost. Zavedati se moramo le enega: brez temeljite priprave se ne spuščajmo v po-

dobne akcije. Zastonj so nam točno določeni sklepi, do minute izdelani programi, če se tega ne držimo oziroma jih le delno izpolnjujemo. Omenjene ugotovitve se ne nanašajo samo na OO ZSM stroji in deli, ki je s svojim delom med aktivnejšimi OO v železarni, ampak sem jih navedel za primerjavo, ker se tudi v taki OO, kot je naša, kljub pripravam, za katere pa ne morem reči, da so bile površne, lahko zgodi napaka. Tam pa, kjer so stvari urejene še slabše, lahko pride še do večjih napak.

Rudi Mlinar

Lokalna MDA „Mislinja '78“

Minilo je kar precej časa od tega, ko so se zaprta delovišča številnih delovnih akcij razen akcije Samac—Sarajevo, ko so se mladi spet vrnili v svoje delovne sredine, ko so ostali le še prijetni spomini... Beseda akcija pa še ni povsem zamrla. Več kot sto brigadirjev že od 25. septembra vneto vihti krampe in lopate, sliši se tisti značilni HO-RUK nad pohorskim granitom. Seveda pa ob tem ne manjka tudi pesmi. Skratka, vse daje videz prave pravcate akcije. Obiskovalcu se nehote porodi misel, da se tod dogaja nekaj velikega, prelomnega. In vse brez dvoma drži.

Tako. Sedaj pa je najbrž že skrajni čas, da povem, o čem in kakšni akciji bo tekla beseda. »Lokalna MDA Mislinja 78,« so dejali mladi, ko so tekle priprave na akcijo, »naj bo naš prispevek v mozaiku številnih prireditev, ki jih mladi prirejajo na tak manifestativen način. Izražajo idejno in akcijsko pripadnost jubilejnemu X. kongresu ZSMS.«

Na pomoč so jim priskočili mentorji z Ekonomskega šolskega centra, pa tudi TGO »Gorenje« iz Velenja je poslala nekaj mladincev. Tako je akcija v polnem razmahu. Zdi se, kot

da so brigadirji vnesli v ta kraj in med ljudi povsem drugačen, svojstven utrip življenja. Dela potekajo pri kopanju jarkov višinskega vodovoda izpod Pohorja, ki bo napajal naselja vse tja do Slovenj Gradca. Kot je povedal komandant akcije Dušan, dobro napredujejo in bodo dela končana do predvidenega roka.

Sicer pa so tudi brigadirji navdušeni nad akcijo in nekateri menijo takole: »Prvikrat sem na akciji, zato je ne morem primerjati z drugimi. Ne morem povedati, kako srečna sem, da sem jo lahko doživela. In brigado moraš doživeti, ne da se je opisati z besedami...«

»Vzdušje je bilo enkratno. Nikoli si ne bi mislil, da je brigadirsko življenje tako lepo. Še bom šel v brigado...«

Vidite! Takšni so torej vtisi nekaterih brigadirjev. Prišli so, da bi s svojim delom dokazali in pokazali, da so sposobni braniti to, kar imamo. Prišli so, da bi skupno srečo, tovarištvo in ljubezen razdelili na milijon koščkov in jih trosili na vsakogar izmed nas. Morda jim je delček vsega tega vendarle uspelo na tej akciji... Silvo Jaš

— Poživiti izdajanje glasil v OO ZSM.
— V vsako OO oglasno desko, ki naj bo ogledalo aktivnosti.

— Poskrbeti za čim hitrejši pretok informacij iz osnovnih sredin do OK in naprej v sredstva javnega obveščanja ter obratno.

Možnosti, ki nam jih za obveščanje daje to naše glasilo, bo vsekakor treba načrtneje izkoristiti in s tem uresničevati sklepe KK ZSMS v železarni z dne 4. 10. 1978. Informiranje je tako široko področje, da ga je nemogoče zajeti v celoti. Zavedamo se, da je to del dejavnosti s področja informiranja, ki smo si ga zastavili člani COP, da bodo tudi za uresničitev teh ciljev potrebni naporji vsega članstva ZSMS. Jasno nam je tudi, da ne bodo rezultati našega dela vidni takoj jutri, ampak da je to proces, ki bo svoje rezultate pokazal v bližnji prihodnosti. Vse pa je odvisno od naporov in resnosti, s katerimi se bomo lotili dela.

Pozivam vse mlade člane ZSMS, ki čutijo interes do dela v informiranju, da se nam pridružijo, vsem ostalim pa — več volje do dela v ZSMS!

Rudi Mlinar

Obisk v Ljubnem

30. 9. 1978 so člani OO ZSM stroji in deli obiskali mlade v TOZD kovinarstvo Ljubno. Srečanje je potekalo v prijateljskem in delovnem vzdušju, ki ga ni motilo niti deževno vreme. Izmenjane so bile izkušnje v delu OO ZSMS, sledila pa sta ogled obrata in razgovor s predstavniki sindikata, ZK in mladine.

Mladi obeh OO so se pomerili tudi na športnem področju, in sicer v kegljanju, nogometu in vlečenju vrvi. V vseh disciplinah so bili prepričljivo prvi mladi iz Kovinarstva. Čeprav je srečanje potekalo delovno in v prisrčnem vzdušju, bi vendar bilo treba omeniti, da se ga je udeležilo vsega 18 mladih iz OO ZSM stroji in deli. To je vsekakor malo, če primerjamo stroške, ki so z obiskom nastali. Za tako slabo udeležbo je brez dvoma krivo deževno vreme, delovna sobota.

Reklame - toda kakšne?

Spregovorila bom o reklamah oziroma o razmerah glede reklam pri nas. Mnogokrat reklamirajo izdelke, ki si tega ne zaslužijo ali pa izvajajo reklamne akcije, pri čemer ne upoštevajo načel samoupravnega socializma, saj jih diktirajo tržni mehanizmi oziroma ozki interesi podjetij. V zadnjem času skušajo vnesti določena merila, ki bi se skladala s širšimi družbenimi interesi.

Razmere na področju reklame je potrebno podrobno proučiti, kajti pri reklamiranju posameznih izdelkov mnogokrat nastopajo otroci; bodisi zato, ker so nekateri izdelki namenjeni otrokom ali pa so reklamni strokovnjaki ugotovili, da se poveča prodaja predmetov, namenjenih odraslim, če v reklame vključijo malčke.

Vsekakor bi lahko razpravljali tudi o tem, kako se ujema podoba emancipirane žene z razvrednotenjem njene osebnosti, ko postane objekt reklamnih domislic (deodoranti, pi-jace...)

Analize tržišča so prikazale mlade kot pomembne potrošnike, ki izvajajo pritisk na starše in na njih računa industrija tudi kot na kasnejše potrošnike najrazličnejših izdelkov. Kako reklame vplivajo na miselnost mladih ljudi, so že dostikrat govorili, med drugim tudi na RTV Ljubljana, ki je, kot vemo, eden glavnih medijev za to. Na razširjeno konferenco so povabili številne strokovnjake, pa tudi tiste, ki se ukvarjajo z vzgojnimi problemi mladih. Prav gotovo mora biti pri nas prav TV tista, ki naj bo najbolj zainteresirana za to, kako pristopiti k načrtovanju EP sporočil, ki zadevajo mladostnike... Treba je določiti kriterije, ki bi dokončno opredelili razmejitve med dopustnim in nedopustnim reklamiranjem izdelkov. Rečeno je bilo, da imajo reklame vzgojni učinek, ker so pre-računane na psiho otroka in na njegovo doživljanje.

Znano je, da se posamezne reklame pojavljajo na malih zaslonih več let zapored, da pritegnejo otroka tudi s svojo dinamiko, glasbeno spremljavo ter z likovnim izrazom. Preveč jih prepričljivost ter dodelanost izvedbe. Nujno je potrebno ovrednotiti dosežke ter določiti merila, po katerih bi lahko nagradili dobro reklamo in preprečili vpliv nedopustne ter slabe reklame.

Začelo se je obdobje dolgoročnega načrtnega dela, ki bo omogočilo vrednotenje dosežkov in bo hkrati napotek proizvajalcem reklam, da bi se izognili stihiji. Iz te razprave je bilo razvidno, da lahko štejemo za negativne tiste reklame, ki vzgajajo otroka v potrošnika in mu vcepljajo potrošniško miselnost. Neprimerne so tudi reklame, ki spodbujajo igre na srečo in deloma tudi tiste, ki spodbujajo zbirateljsko strast (Cirkus, Argentina, Odpisani...) ali so idejno preživele.

Reklama lahko pomaga pri izbiri izdelka, ne potrebujemo pa ubogljivega potrošnika, ki bo vsak hip hlastal po novostih, ki jih propagirajo reklame. Zdi se mi, da bi potrebovali take reklame, ki bi usmerjale otroke v najrazličnejše dejavnosti, aktivnost, ne pa ubogljivo brezosebno stvar. Lastno delo in odnos do družbe sta merila za vrednotenje človeka.

Želimo pač take reklame, kjer bi začutili skrb za človeka, ki bi jih prevečalo spoznanje, da je delo tisto, ki daje človeku občutek zadovoljstva, ne pa golo posedovanje dobrin.

Na žalost lahko še sedaj mnogokrat spremljamo na naših ekranih reklame, ki zbuja občutek, da dobrine dežujejo same od sebe, da posedovanje dobrin lahko enačimo s srečo in brezmejnimi zadovoljstvom. To pa so le navadni, lahko rečemo, lažni odbleski, ki se prej ko slej sprevržejo v svoje nasprotje. Mislim, da bi tisti pregovor, ki pravi: »Ni vse zlato, kar se svetli,« kar držal. Mar ne?! V. G.

Moja babica

(Nadaljevanje)

Veste, moja pavrška babica nima samo lepega grunta, ampak je tudi ona lepa. Hočem reči, izredno lepo in moderno se oblači. Zadnje čase pa je še posebej ekstravagantna. Ko sem jo, medtem ko sta se z mojo ta drugo, se pravi mestno žlahtnico, delali kunštni in razpravljali, zakaj mora mestna v mesnici za kilogram mrtve govodine odšteti glih trikrat toliko kot dobi pavrška za kilogram žive, opazoval od nog do glave, sem ugotovil, da je na njej res vse »a la zadnji krik«. Bila je oblečena v široko nabrano kiklo, čez kolena dolgo in še rožasto povrhu. Tudi bluza je bila točno taka, kot se spodobi. Veliko časa sem namreč potreboval, da sem razvozal, kako ima na sebi res žensko bluzo, krojeno v najnovejšem stilu in ne ene izmed ohranjenih srajc pokojnega dedija. Iz previdnosti, da je ne bi užalil, je raje nisem vprašal, kako je to mogoče, ko pa dobro vem, da si že leta ni kupila čisto nič novega. Tiste reči, ki ji ob raznih praznovanjih prinesejo otroci in vnuki, pa kot verjetno pri vseh drugih babicah, ležijo lepo zložene v omarah, ker jih je škoda dati nase in bojo še itak prav prišle. Žal pa se uboga babica ne zaveda svoje modernosti in bi jo vsak komentar na račun njene obleke užalil.

Velikokrat ob obredu srebanja kave oziroma obiranja mlajši, predvsem ženski del naše žlahte začne preklinjati usodo, kadar je beseda o lepih trepalnicah, ki jih baje ima sosedova Tončka. Menda je barva oči, trepalnice in sploh vse v zvezi z očmi dedno. Se pravi, da bi po pravih morala mati narava obdariti vse naše ženske v žlahti s tako lepimi očmi in gostimi trepalnicami, kot jih ima babica. Pa jih je usoda pustila na cedilu in tega ji seveda ne bodo nikoli odpustile. Ne morem razumeti, zakaj je zaradi pomanjkanja dlak okoli oči potrebno prenašati toliko sekiranci-je. Moja teta celo pravi, kako se ji sploh ni treba bati, da bi se zredila, ker se pri vsakem pogledu v ogledalo razburi do take mere, da ji potem še jesti ne diši več.

A le zakaj, ko pa imamo danes tudi tovarne, ki zelo dobro izdelujejo nadomestke vseh ugotovljenih pomanjkljivosti na moji teti v obliki samolepljivih dodatnih dlak ali barv za poudarjanje razredčenih, že od matere narave darovanih trepalnic. Vso to dodatno lepjenje dlak, ki so v malo dražji verziji menda celo naravnega izvora, pa ne služi samo za polepšanje, temveč tudi dokazuje, da spadamo v razvitejši, se pravi premožnejši sloj tistih, ki poznajo izrek: »Če nisi pameten, bodi vsaj lep«.

S svojimi poprečno razvitimi možgani si tudi ne znam razložiti, zakaj kljub temu, da ima vse te dodatke in izvedbi vse mogočih žavb in vse nadomestke urejeno namazane in nalepljene na sebi ter je zato videti kot vzeta filmskega traku, moja teta ne more prebiti sosedove Tončke, ki pri vsem tem, da ji je mati narava podarila zelene oči in goste črne dlake pod očmi, prav gotovo ni imela nič zraven. Morda pa je mati narava vedela, da si sosedova Tončka vseh teh lepotilnih pripomočkov nikoli ne bo mogla privoščiti.

Pomembno je to, da Franci Tončke ni vzel zaradi lepote. Vzel jo je zato, ker je Tončka dobra in pridna gospodinja ter še boljša mati, ker je odlična žena in ker ga ima rada kljub temu, da je njen Franci navaden delavec. In Franci ne pelje svoje Tončke na sprehod, na ples ali v kino, da bi razkazoval njeno lepoto, kot bi peljal na sejem kravo, ampak preprosto zato, ker jo ima rad tako, kot je, ker se zaveda, da ima dobro ženo in da je ona srečna vsakokrat, ko jo kam pelje.

Franci in Tončka bosta prav gotovo tudi letos silvestrovala, čeprav Tončka ne bo dobila nove, specialno za to noč narejene obleke. Vidite, moje od sekirancije in zakompleksiranosti vitke mestne žlahtnice pa si že od avgusta naprej rahljajo živce in non-stop kupujejo ter prelistavajo nekakšne BURDE, iz katerih

bi izbrskale tak silvestrski model, ki bi iz popolnoma poprečnih predstavnic ženskega spola naredila pristne silvestrske unikate.

Ja, ko moje žlahtnice in njihove prijateljice sejejo cele popoldneve in kar naprej jamrajo, kako zelo hiti čas, ki ga za počitek in razvedrilo sploh ne ostane več, zraven pa samo za obiranje ob kavici porabijo več časa kot vsi samoupravni organi naše temeljne organizacije združenega dela za vse sestanke skupaj, vedno pridem do zaključka, da imajo moje žlahtnice in samoupravni organi naše TOZD vendar nekaj skupnega. Tudi člani samoupravnih organov namreč vse pogosteje jamrajo, kako imajo za delo vedno manj časa.

Med temi strokovnimi, že kar do maksimuma izpiljenimi sistemi obiranja jaz navadno gledam skozi okno in opazujem svet pod sabo. Takrat me vedno prešine misel, kako lepo je biti zgoraj nad to množico ljudi, ki kar naprej nekam hiti, in ne biti vključen v vsakodnevne probleme, ki te ljudi tarejo.

Že več kot leto dni opazujem streho nad Trgovskim domom na Čečovju, kjer je že prav toliko časa razstavljeno mnogo več materiala kot pa na pultih v trgovinah pod streho.

Ko so pred dobrim letom dni popravili streho in odšli, so na strehi pustili ne samo preostali odpadni material, temveč tudi popolnoma nov, še neuporabljen, ki je po mojem tam ostal kot višek. Včasih me ima, da bi nekaj tistega materiala pobral in prodal ter si tudi jaz kupil novo silvestrsko obleko. Morda bi dobil še kak dinar honorarja, ker bi streho očistil. Na koncu koncev pa si vedno premislím, saj bi me lahko še kdo obdolžil kraje in bi me vtaknili v arest. Za nameček pa bi se najbrž zameril vsem sosedom, ker bi jim prikobel pogled na preveč monotono, dolgočasno, očiščeno streho, ki nikakor ne bi bila v skladu z našim načinom obnašanja glede varovanja človekovega okolja.

Nočno življenje. Nočni klub. Sladko življenje. Ali niso prečudovite besede? Vzeli smo jih s televizije in iz kino dvoran, kjer nam neprestano prikazujejo in dokazujejo, kako lahko je življenje, ki ga živimo sedaj, sladko. Moje žlahtnice so vedno bolj prepričane, da je življenje, ki ga živimo sedaj, tako prekleto dolgočasno, da res ni več za nikamor. Kar naprej poslušam, da so že site vseh naših gostiln, ki jih vse po vrsti zapirajo ob desetih. Zaradi tako groznega pomanjkanja sladkega nočnega življenja tu pri nas na Koroškem je

mojim žlahtnicam padla morala in volja do družabnega življenja na zaskrbljujočo raven.

Pa so prišle odrešilne govorice, ki so na krizo mojih gospa delovale tako zelo blagodejno, kot ne bi delovale najboljše diagnoze najboljših psihologov. Na Ravnah bodo ob renoviranju kavarne zgradili tudi nočni klub, kot temu rečemo — BAR. Zdaj je njihovo psihično stanje spet uravnovešeno in normalno. Dobro, da ne vedo za pobudnika te ideje, ker bi čisto za gvišno sprožile kampanjo za postavitev spomenika temu človeku. Začele so se zanimati tudi za gradbeništvo in budno spremljajo vsak korak delavcev Stavbenika ter se jezijo na vsakega, ki sloneč na lopati pokadi cigareto in s tem zadržuje gradnjo.

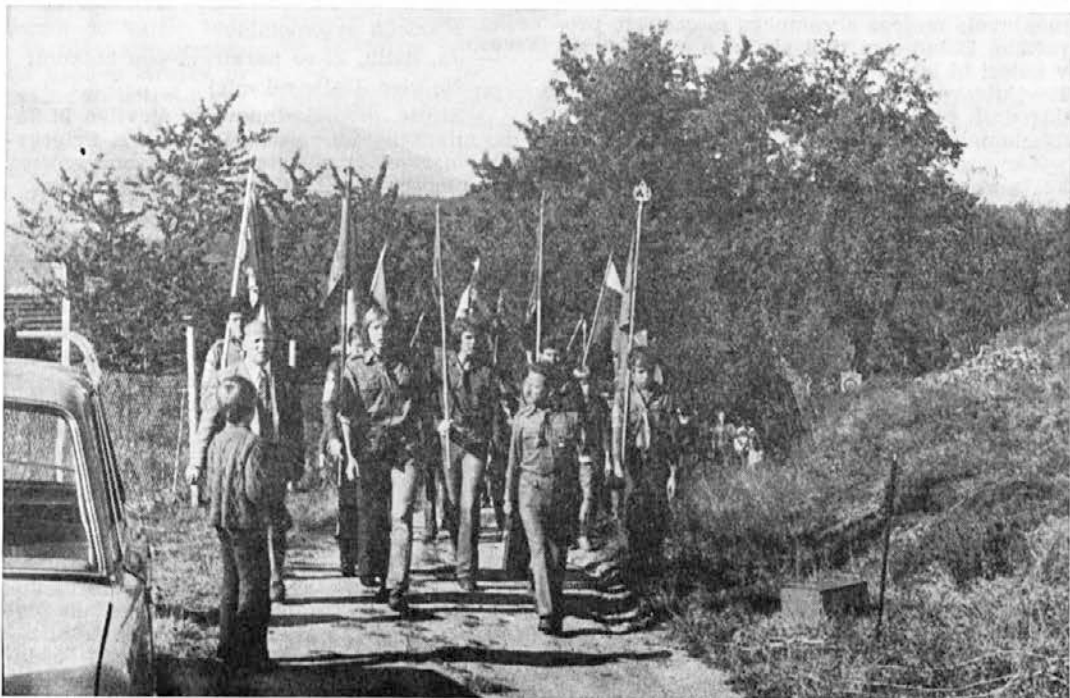
Pred dobrim mesecem se jim je posvetilo. Saj vendar ne moremo dočakati otvoritve bara v Kavarni tako neizkušeni in nenavajeni nočnega življenja. Ker se ne bi znali obnašati tako, kot se spodobi, bi si še sramoto nakopali. Sklenile so, da je treba takoj pričeti trenirati.

Že naslednjo soboto smo se nabasali v avtomobile in se odpeljali proti Celju. Do tam je šlo vse v redu. Zatikati pa se je začelo že pri iskanju vhoda v bar. Saj veste, kako je, če prideš iz vasi v tako veliko mesto in si povrhu še v bar namenjen. Dobro, da imajo precej urejeno prometno signalizacijo, ki te z vseh vogalov s puščicami in napisi »NIGHT CLUB« opozarja, v katero smer moraš. A kljub temu smo morali dvakrat okoli hotela in še bi rekreatirali, če nam ne bi neki prijazen fant pojasnil, da so se hotelski šefi premislili, zaprli vhod v bar od zunaj in da se sedaj hodi kar skozi restavracijo. Tam, v restavraciji mislim, smo pa sploh bili ta glavni. Zraven vseh tistih siromakov, ki so v nekakšnih safari oblekah in celo kavbojkah čakali na odprtje bara, smo bili v naši ekskluzivni opremi dolgih ženskih oblek, narejenih po modelih iz letošnjih BURD in z metuljčki okoli vratov nas moških kot iz drugega sveta. Pa saj so nas tudi gledali, kot da smo prispeli z Lune.

Prekleto! Ko smo naročili liter ta boljšega, nas je pa še kelner gledal tako, kot da smo čisto zares z Lune. Kakšna sreča, da nam ta — boljši ni bil všeč in smo nadaljevali kar s cvičkom.

Jej, potem se je pa začel program! Ob prekrasni, intimni, čisto rdeči luči je spiker najavil »ciganski ples božanske Silvije«. Na oder se je pribalala, zavita v tri metre čisto prozorne svile, ki jo je ob zares božanskem zavijanju z boki počasi, kot se po njenem opisu delovnih nalog spodobi, začela odvijati s sebe. In potem njene prsi, pa... prijel sem se za mizino nogo.

Vso pot nazaj do doma sem se držal za glavo in vseskozi sem imel občutek, da držim

Prispeli so »Samorastniki« iz Maribora

Mali so prvič prišli na Preški vrh

v rokah oslovo glavo. Najprej deset jurjev vstopnine, pa trindvajset za cviček, pa naga Silvija, o ceni ta boljšega bom pa raje molčal.

Ja, v ponedeljek je bilo, ko sva se spet skregala zaradi moje borne plače, ki ji ne do-

voljuje kupiti nove bluže, samo petindvajset jurjev. Zdaj smo zaradi hudega »muskfibra« za nekaj časa prekinili s treniranjem sladkega nočnega življenja.

Bojan Lesjak

(Se nadaljuje)

Sem res snob?

Bere se lahko v razvedrilo ali pa tudi prav nasprotno; vse podobnosti z dejanskim stanjem pa so zlonamerne (za nekatere).

Povsem slučajno, torej nenamerno, sem postal eden tistih redkih državljanov, ki se pred drugimi lahko šopirijo, da so lastniki dveh avtomobilov. Prvega mi je pred leti z izdatno pomočjo žlahte uspelo kupiti na sejmju, za drugega pa nisem plačal še niti obroka, čeprav je že globoko v jeseni življenja in torej ni pretirano drag. Ob vseh avtomobilističnih izkušnjah, ki sem jih z leti pridobil ob dotrajanih avtomobilih, sem prišel do globokomnega spoznanja, da je avto dobrina samo tako dolgo, dokler se ne pokvari, potem pa bi zanj lahko poiskal povsem nasprotna imena.

Pri izredno gosti servisni mreži in kvaliteti ter cenenosti servisnih storitev sem često sam zavihal rokave ter se pognal pod pokrov motorja. Taka »flikarija« tudi ni preveč obremenjevala mojega skromnega mesečnega proračuna. Dolgo sem tudi sanjal o svoji garaži, v kateri bi lahko do mile volje razdiral in sestavljal svoja invalidna avtomobila brez ravedovnih pogledov ter zlobnih jezikov. Kako, da zlobnih jezikov ni? O ja, pa so!

Kar naprej berem, da se posamezne postavke iz komunalnega prispevka za tiste, ki so ga plačali, ponavljajo kot nadaljevanke na TV. Plačaš milijon, pa čez leto ponovno dobiš račun za isti milijon in potem se ti zgodi, da ga dobiš še enkrat ali še celo večkrat. Toliko denarja logično ne premorem, saj sem že ob nakupu teh totalno bankrotiral. Če mi bi slučajno dodelili družbeno stanovanje in bi moral plačati dobrih šest starih milijonov soudeležbe, se bi moj bankrot povečal avtomatsko za šestdeset tisočkrat.

Ampak, povrnimo se k mojima avtomobiloma!

Zgodilo se mi je pred kratkim, da sta mi oba odpovedala. V tem trenutku nisem imel kaj premišljevati, saj bi v primeru, če bi ju odpeljal na servis, takoj povečal bankrot. Po kratkem premisleku sem odločil, da poskusim usposobiti tistega z manjšo okvaro in z močno voljo sem ga v rekordnem času razkopal. Joj, kako sta se mi smilla nepokretna revčka! Ampak ne dolgo!

Na vsem lepem sem prijel sila ljubezniv dopis, v katerem so me nadrejeni vljudno opo-

zorili na mojo trditev o zlobnih jeziki, in sicer tako, da me je že uvodoma zbedel reklamni oglas:

Zadeva: odstranitev avtomobilov.

V nadaljevanju je v glavnem bilo zapisano, da so stanovalci stavbe št. 6 zahtevali, da takoj odstranim ob stavbi parkirana konjička. Ta zahteva je bila tudi ustrezno utemeljena. S stavbo namreč upravlja hišni svet. Stanovalci, ki so lastniki avtomobilov, pa zaradi množice le-teh nimajo kje parkirati svojih vozil.

Kot pošten in redni dopisnik sem takoj stopil v akcijo in pripravil naslednjo anketo:

Tovariš stanovalec številka 1: Kaj mislite o zahtevi vašega hišnega sveta?

— O kakšni zahtevi?

— No, o tisti za odstranitev avtomobilov.

— Kakšnih avtomobilov?

— Ja, tistih, ki so parkirani pod balkoni!

— Ne vem. Dajte mi mir!

— Stojte, tovariš stanovalec številka 2! Samo minutko pozornosti mi posvetite. Pripravljam namreč zelo izvirno in sodobno anketo. Kaj menite o zahtevi vašega hišnega sveta?

— Kakšnega hišnega sveta?

— Tistega, ki upravlja vašo stavbo.

— Oprostite, za kakšno izjavo gre?

— Kaj ne veste? Pa saj ste vendar eden tistih lastnikov avtomobilov, ki nimajo kje parkirati.

— Res je. Parkiram na različnih parkirniših, pač tam, kjer mi najbolj ustreza.

— Torej res nimate nič pri tisti zahtevi?

— Kakšni zahtevi?

Oprostite, prej sem mislil, da bo anketa zanimiva in izvirna, pa... Po anketiranju sem kar tako s koraki premeril dolžino stavbe in jo ocenil na približno štirideset metrov. Premeril sem še oba svoja avtomobila in ugotovil, da oba skupaj merita kakih sedem metrov. Po enostavnem sklepem računu bi torej poleg mojih lahko bilo parkiranih še devet avtomobilov, razen fička, ki ga zaradi izjemne dolžine resnično ni več mogoče stlačiti na preostanek prostora. Akcija se nadaljuje.

Ob vseh zbranih analizah sem končno odpisal na prijazno pisemce, in to kar na hišni svet.

»Zadeva je nerodna,« sem zapisal. »Avtomobila sem parkiriral v nevoznom stanju in se prepričal, da nikjer ni znaka niti omejitve, ki bi opredeljevala, kdo na prostoru lahko parkira in kdo ne.«

Vidite, če nič ne piše, če nič ne omejuje, potem lahko v obdobju zakonov, samoupravnih sporazumov, družbenih dogovorov itd. počenjamo, kar si namislimo, samo da lahko dokažemo, da našega početja noben zakon ne prepoveduje. No, to mi menda ja ne bo težko?

Ali pač! Ljudje namreč krojijo zakone tudi po svoji presoji. Tako je tudi omenjeni hišni svet brez vednosti anketirancev sprejemal obvezujoče sklepe, žal le enostransko obvezujoče.

Tako! Pokvarjen stroj je pričel delovati, da pa ga ne bi prenašal po vsej dolžini dvomljivega in spornega parkirnišča, sem prvi avto premaknil za kakih dvajset metrov naprej in s tem totalno onemogočil parkiranje tudi lastnikom fičkov in najverjetneje še kolesarjem.

Navsezadnje je vse kazalo tako, kot da sem se do infarkta preplašil vseh groženj in v preplahu premaknil avto. Največja čast, ki me je zatem doletela in je še dolgo ne bom pozabil, je tale:

Na ulici me je ogovorila predsednica hišnega sveta: »Kdaj mislite odstraniti avtomobila?« je vprašala.

»Zakaj?«

»Ja, menda ne mislite, da bomo mi (stanovalci) pazili, potem pa odgovarjali, če bo kaj padlo z balkona na avto?« Bil sem zaprepaden, da ne rečem kompletno brez besed.

»Če ne nameravate odstraniti avtomobilov, vas bomo predali sodniku za prekrške ali pa bomo dali le-te odstraniti na vaš račun, saj tu ni pokopališče avtomobilov.«

Moje živčne celice so doživele ponoven alarm, preplah na celi fronti. Kar pomislite, kakšna mučenja me še čakajo zato, ker imam dva avtomobila, ker sem snob.

Toda — ali sem res?

Lojze Snobič

MISLI

Alimenti so nadomestilo za nesrečo pri delu.

*

Blagor bedakom; rešilne slamice imajo vedno pri sebi.

*

Nihče ne ve, kam to pelje, vendar nekateri vedo, kaj jim bo prineslo.

*

Na trnovi poti vsi trgamo; eni cvetove, drugi trnje.

*

Oni, ki se prepozno primejo za glavo, po navadi ostanejo praznih rok.

Uredniški odbor sestavljajo: Marija Knežar, Marjana Volmajer, Rudi Mlinar, Franjo Miklavc, Silvo Jaš ter Vida Gregor, ki je odgovorna tudi za vsebino Mladega Fužinarja.

*

Vse sodelavce prosimo, da oddajo svoje prispevke v mladinski sobi do vsakega prvega v mesecu.

RAZMIŠLJANJE

Verjetno ni delavca v delovni organizaciji, ki se ne bi bolj ali manj zanimal, kaj se pripravlja okoli samoupravnih aktov, ki zadevajo delitev po delu. Zanimanje za sistem, po katerem bo posameznik nagrajen za svoje delo, je zelo poraslo.

V obdobju, ki je za nami, se je v kratkih presledkih menjalo že nekaj sistemov, na podlagi katerih smo sproti ali pa ob določenem času izračunali in priznali približen delež posameznika pri delitvi OD. Razmišljam, da dosejani sistemi, ki so bili v veljavi, res niso bili dovolj dobri. Vendar se tudi sprašujem, ali bomo sploh mogli izdelati takšen princip nagrajevanja, ki bo resnično stal na trdnih temeljih; sistem, ki ga ne bomo že takoj po sprejetju zlorabljali in se nanj na veliko priročnovali. Menim, da bodo morale strokovne službe ob tako kočljivih vprašanjih, kot je oblikovanje sporazuma in pravilnika o nagrajevanju, bolj sodelovati s prizadetimi. Naposled je to naš sporazum, tak ali drugačen, glavno, da bi bili z njim zadovoljni. S pretiranim vztrajanjem in doslednostjo pri teoretičnih rešitvah verjetno ne bomo mogli doseči splošnega zadovoljstva, čeprav bomo morda sporazum z referendumom le sprejeli. Ljudje imajo radi enostavne, razumljive in praktične rešitve, pri katerih vsakdo z lahkoto najde svoje mesto.

Z raznih forumov so bile omenjene kritike na dinarske urne postavke v obstoječem plačilnem sistemu, ki temelji na skupinah zahtevnosti delovnih opravil in analog. Vendar to niti ni tako neuporabno, čeprav preveč mislimo na plačilne razrede, a živimo v brezrazredni družbi. Če pa govorimo o točkah in enotah, je videti, kot da bi dinarju hoteli nadeti masko z veselimi ali žalostnimi izrazom. Nazadnje pa jo le moramo sneti.

Že dolgo iščemo prave metode za delitev OD. Toda čeprav jih najdemo, jih potem do potankosti ne uveljavimo. Primer te trditve je priznavanje prejemkov iz PPD, s katerimi smo ponekod le skušali popraviti vrednost skupine zahtevnosti del. Pri dokončnem sprejemanju odločitev tudi hote ali nehoti spregledamo nekatere umestne pripombe. Ironično je, da se delavcem ob strojih, ki imajo nizko ovrednotene PPD, prejemki iz tega naslova zvišujejo za paro ali dve.

Ni še dolgo, odkar je bilo v Informativnem fužinarju podanih nekaj kazalcev vrednotenja delovnega prispevka, katerih do sedaj nismo dosti upoštevali. Navedene komponente ovrednotenja prispevka posameznika bi bilo vredno upoštevati. Ne bi smeli ljudi opredmetiti, ko jih prikazujemo kot vmesni zobnik ali ročico, brez katere stroja ne moremo spraviti v pogon. V praksi vidimo, da so ob delovnih napravah razporejeni ljudje različno samostojni in ustvarjalni. Ne moremo vsak dan predstavljati z enega delovnega mesta na drugega niti ljudi niti delovnih opravil. Dela-

vec je zadolžen za orodje pri stroju, dela pa so tudi lahko raznolika glede na tip stroja. Neracionalnost in slabo vzdušje ustvarja sistem, ki sposobnemu in strokovno izobraženemu delavcu nudi nizko ovrednotena dela in ga s tem prikrajša pri osebnih prejemkih. Dvojnih meril ne bi smeli imeti.

Spoznajmo TOZD Kovinarstvo Ljubno

Na srečanju v Ljubnem dne 30. 9. 1978 smo se mladi iz TOZD stroji in deli seznanili med drugim tudi z zgodovinskim razvojem in rezultati dela TOZD Kovinarstvo Ljubno do danes.

Kovinarska dejavnost v tem delu Savinjske doline se je pričela močneje razvijati z letom 1972, ko so pri Gradbeniku začeli širiti kovinarstvo. To je bilo pogojeno s poslovno tehničnim sodelovanjem z RSC Velenje. To sodelovanje pa se je končalo že 1973. leta. V tem letu so navezali stike z DO SIP Šempeter, za katero so proizvajali izdelke za kmetijsko mehanizacijo, ter s SKIP Ljubljana. Značilno za to obdobje je, da so bili sposobni izdelovati le manj zahtevne elemente zaradi nezadostne strojne in tehnološke opreme in seveda z neprimernimi delovnimi prostori. V tem letu so pričeli s prvo serijsko proizvodnjo roletnih okvirov za DO GLIN Nazarje.

Sodelovanje z DO SIP Šempeter je pokazalo možnosti za povečanje proizvodnje, ki bi jim pokrila 100.000 norma ur dela. V letu 1974 so usmerili proizvodnjo v izdelke za Šempeter z namenom, da osvojijo to proizvodnjo. Pripravili so investicijski program, v katerem so zajeli tudi izgradnjo novih delovnih prostorov ter seveda nabavo strojev in tehnološke opreme za potrebe kovinarstva.

Decembra 1974 so položili temeljni kamen za novo proizvodno halo in s tem proslavili pomembno odločitev, saj je to pomenilo največjo investicijsko vlaganje v zgodovini GP Gradbenik Ljubno. V tem času so izglasovali formiranje TO in tako je s 1. 1. 1975 kovinarstvo postalo TOZD Kovinarstvo Ljubno. V rekordnem času so uspeli realizirati zastavljene naloge, saj je bila otvoritev nove hale septembra 1975. V tem obdobju so se srečali z določenimi težavami. Kljub petletni pogodbi s SIP Šempeter, ki je obojestransko zavezovala in zagotovila pokritje proizvodnih kapacitet v TOZD Kovinarstvo s 140.000 norma urami dela, je uspela DO SIP Šempeter ob sklepanju pogodbe zavezati TOZD Kovinarstvo Ljubno le s 30.000 norma urami, kar je pomenilo, da je Kovinarstvo v zelo kritičnem stanju. Takrat jim je pomagala DO SKIP Ljub-

Ko sklenem svoje razmišljanje, bi rad poudaril, da je neka družba toliko zdrava in močna, na kolikor zdravih temeljih sloni njena notranja ureditev. Čim več bo treznega premišljevanja in sprejemljivih rešitev, tem manj bo nezadovoljstva, ki lahko včasih preraste v resen spor. Zavedati pa se moramo, da idealnih rešitev tudi pri prisvajanju OD ni mogoče doseči. Toliko, kot nas je ljudi, toliko je tudi želja in hotenja, katerim pa še tako dober sistem ne more povsem ustreči.

Jože Jesenek

Visoki gozd

Prav tako lahko danes ugotovimo, da je TOZD Kovinarstvo dosegla več pomembnih zmag samoupravljanja, in sicer:

- uspešen referendum za združitve z delavci železarne,
- uspešno osvojen groba faza izdelave zobatih vencev,
- preusmeritev celotne ključavničarske proizvodnje na bolj donosno in trajnejšo proizvodnjo (oprema staj za svinjerejo in sestavne dele bagerskih nakladalcev).

Dosegli in presegli so zasedbo proizvodnih kapacitet, tako da del proizvodnje odstopajo tudi drugim. Prav tako so v svoje delo vključili 10 občanov, ki opravljajo v občini Mozirje samostojno obrt.

Leta 1978 gre h kraju in od njih zahteva nove napore predvsem pri realizaciji investicije v proizvodnji zobatih vencev (vrednost 5 milijard). Tako je TOZD Kovinarstvo Ljubno danes pomemben dejavnik v občini Mozirje.

Vsi skupaj jim želimo, da bi tudi v naslednjem obdobju dosegali lepe rezultate.

Miroslav Garb

V dolino

ZA NAŠE DOPISNIKE:

Kako napišemo poročilo

Vemo, kaj je vest in kako se napiše. Naslednja najvažnejša oblika novinarskega izražanja, ki spada v kategorijo strogo informativnega žanra, je poročilo.

KAJ JE

Pravijo, da je to v bistvu razširjena vest. Snov za poročilo so politični in drugi javni dogodki, kongresi, posvetovanja, sestanki, dogovori. V našem primeru pišemo poročila o sejah delavskega sveta železarne, o zasedanjih skupščine občine, o problemskih konferencah, o pomembnih prireditvah (npr. srečanje borcev slovenskih železarn), kako izpolnjujemo plan ipd.

Medtem ko vest odgovarja samo na vprašanja; kdo, kaj, kje, kdaj, poročilo obširneje pojasnjuje še kako in na kakšen način se je nekaj zgodilo. Torej vest v nekaj stavkih obvešča o dogodku, poročilo pa opisuje potek dogajanja ali pojava.

Razlika med vestjo in poročilom se lepo vidi v naslednjem primeru:

VEST

V železarni Ravne so danes točno opoldne izdelali 200 tisočo tono jekla. Plan, ki so si ga zastavljali več let, je bil danes pravič v zgodovini železarne dosežen.

POROČILO

Jesenski mraz in ropot tovarne je nenadoma prebodel pisk sirene. Čudno, da je tulila točno opoldne na čisto navadno sredo. Nekdo je rekel: »Šala? Požar?«

Nič takega. Sirena je ponosno naznanila tisočim delavcem in svojemu kraju, da so topilci druge izmene prvič v zgodovini železarne dosegli že leta planirano proizvodnjo — 200 tisoč ton jekla.

Nekaj minut za tem je to novico zvedela po zvočnikih vsa tovarna...

Da bi bilo poročilo popolnoma pripravljeno za tisk ali oddajo, mora enako kakor vest upoštevati novost, aktualnost, resničnost,

pomembnost in zanimivost. Biti mora kratko oz. le tako dolgo, kolikor je potrebno, in končno, napisano mora biti korektno in v čistem jeziku.

ZVRSTI

Poznamo tri vrste poročil:

- navadno,
- reportersko,
- komentatorsko.

Navadno poročilo srečamo najpogosteje po radiu in v dnevnikih časopisih. Značilnosti: to je mirno, korektno poročilo, napisano v klasičnem stilu, brez težnje, da se vnese kaj novega v izraz, skratka je zavestno šablonsko napravljen zapis. Pri navadnem poročilu gre za kronološko popisani tok dogajanja.

Se že svita, bo den

Življenje je tisto, ki da pesmi vsebino. Polni jo z običaji, ljubeznijo, s smrtjo... Te reči naredbe pesmi žalostne ali vesele, da si jih ljudje jemljejo za pogreb ali veselico, včasih pa preprosto zato, da se izpojejo kjerkoli in kadarkoli. Posebno lepo je slišati ubrano petje slovenskih narodnih. V Mežiški dolini je zdaj dosti zborov, ki prepevajo in so s trudom dosegli zgledno kvaliteto. Tokrat pa ne gre za velik zbor, pač pa za osem fantov, ki so začeli peti skupaj pred osemnajstimi leti na pobudo Petra Gröglja. Sprva so prepevali ljudem po okoliških krajih od Libelič do Kotelja. Sčasoma pa so postali glasovi čistejši, bolj zvoneči, da so se nenadoma zaslišali po vsej Sloveniji. Vrstili so se koncerti, snemanja na radiu v Mariboru in Ljubljani. Prisluzili so si dovoljenje za nastop zunaj države in se odpravili na desetdnevno turnejo po Češki. Povsod so jih pristržno sprejeli, v Plznu so jih za

Drugi dve vrsti poročila pride-ta bolj kot pri nas v poštev na radiu, TV in pri večjih časopisih (Delo, Večer).

In na koncu: dobro novinarsko poročilo ne nastane za pisalno mizo, iz zapisnikov sej ali iz referata. Novinarstvo je izraz življenja, iz dneva v dan beleženje vsega tistega, kar se dogaja na ulici, v domovih, po tovarnah in na poljih. Tu vre življenje, tu se dogajajo spremembe ljudi in družbe. Zato je nujno čim večkrat oditi na teren — da bi bilo manj poročil z raznih sej in zasedanj pa več iz življenja.

O čem napisati poročilo za Fužinar? Denimo o rečeh, ki se dogajajo v naši delovni sredini, o delavcu, ki je zaradi vestnosti preprečil nesrečo, o rečeh, ki bodo v oči, ker so drugačne, kot želimo, da bi bile, o življenju v kraju. Tako in toliko. Prihodnjič bomo pisali o težji novinarski zvrsti — o komentarju.

Pripravila: Zlatka Strgar

Literatura: Dušan Slavkovič, Osnovi novinarstva i informisanja, Bg. 1975.

Sestavili so program za vso sezono in ni se bati, da bi jim ne šlo od rok, čeprav je z njimi zdaj tako, kot pravi tista lepa narodna, ki smo jo vzeli na naslov.

Z. Strgar

OB SLOVESU

Odslej odmev trobente tvoje gozdovi bodo poslušali. Njih pesem mu bo zibel, uspavanko mu pel bo zvon

domači

v svoj večerni ave
zlib bo zvoke tvoje posejane
in naznanjal v nas spomin,
da bil ves zdrav in živ je
Ivanček z Dobrave.

-kot

Z ODRSKIH DESK

9. oktobra se je na Ravnah pričelo tretje srečanje gledaliških skupin Slovenskih železarn. V naslednjih dneh so se nam predstavili gledališčniki amaterji, ki delujejo v delovnih organizacijah v Štorah, na Jesenicah, pri nas na Ravnah, sodelovala pa je tudi gledališka skupina iz St. Jakoba v Rožu.

Prvi so nastopili igralci iz Štor, amatersko gledališče »Železar« s Cankarjevo dramo Kralj na Betajnovi v režiji Boruta Alujeviča, igralca SNG iz Celja. Amatersko gledališče »Tone Čufar« z Jesenic se je predstavilo s komedijo »Hvarčanka«, ki jo je napisal Martin Benetovič. Rožani so zaigrali »Miklovo Zalo«.

Kot zadnje smo videli domače dramsko delo »Judenburg«, ki ga je priredil inž. Mitja Šipek po romanu Prežihovega Voranca »Doberdob«. Igrala je ravenška gledališka skupina »Prežihov Voranc«.

Srečanje, ki je potekalo v počastitev krajevnega praznika in kongresov sindikata, je organizirala komisija za kulturo pri svetu sindikata železarne Ravne.

Z. S.

IZREKI

Svet je velik oder: prideš, odigraš, odideš.

Klavdij

Svet postaja vsako jutro boljši in vsak večer slabši.

Hubbard

Dolar, ki ga danes prišteješ, bo jutri vreden tričetrt dolarja.

Nixon

Tudi največji talenti se v ne-delu izgubijo.

Tolstoj

Trdoglavost je energija bedakov.

Sartre

Naš novi drevored

Dr. Franc Sušnik — 80-letnik

Rodove nazaj so imeli Sušniki domačijo na Uršlji gori. Ko je v prejšnjem stoletju grof Thurn zaokrožal svoje gozdno bogastvo, je tudi Suško postalo njegova last. Takrat kot danes so na Koroškem tovarne vabile v dolino; Sušnikov oče se je odzval in postal fužinar na Prevaljah, ded se je Gori na ljubo ponižal v pastirja tuje živine.

Pa ni bilo tačas za male ljudi sreče ne v gozdovih ne v fabrikah. 14. novembra 1898 se je rodil Franc v dobo velike evropske gospodarske krize. Račun je mrzlo pokazal, da je postala dotlej mogočna prevaljska železarna nerentabilna, torej so jo ustavili in prepeljali naprave v avstrijski Donawitz. Delavec pa, kakor hočeš — s stroji vred na tuje ali životarjenje doma!

Sušniki so se odločili za tak dom. Zato sta bila Francu dana proletarsko otroštvo in trdo učenje. Na srečo tudi talent, da je z nemške osnovne šole mogel v celovško gimnazijo. Mohorske knjige so ga učile knjižne slovenščine; šestoselec je že izdajal dijaški list in v njem lastne literarne prvence.

Kot vojni maturant je skušil rusko fronto, in ko se je ob polomu avstroogrškega cesarstva vrnil domov v Mežiško dolino, je prve prekratne dni sodeloval v Narodnem svetu z geslom, da »svoboda ne sme biti anarhija«. Pomagal je preseliti Mohorjevo družbo iz Celovca na Prevalje, prebolel pa nikoli ni, da mu je plebiscit ljubo Koroško prerazal na dvoje.

Brez štipendije se je lotil študija nemščine in jugoslovanskih književnosti na univerzah v Ljubljani in Zagrebu. Preživljal se je s honorarnim delom, diplomiral in opravil doktorsko disertacijo iz nemške književnosti.

Na Koroškem takrat zanj ni bilo dela. V Murski Soboti je kot mlad profesor začel pot pedagoga. Prek kratkega službovanja v Beogradu se je za ves medvojni čas ustalil v Mariboru kot profesor, kulturni delavec in literarni zgodovinar.

V letih 1926—1928 je urejal mladinski list »Naš dom«, leta 1929 je izdal »Prekmurske profile« o »narodu, ki se mu smeje in joče kakor otroku«. Postal je knjižničar Prosvetne zveze v Mariboru, hkrati pa objavljaj v Slovencu podlistke s Koroške ter gledališke recenzije.

Trideseta leta so mu bila pisateljsko najbolj plodna. Tako je l. 1930 objavil »Jugoslovansko književnost«. V njej je vse bistveno o naši literarni tvornosti strnil na nekaj tiskovnih pol. Ogromno truda je terjal njegov samorasli »Pregled svetovne literature«, ki je izšel l. 1936; je prvi ter doslej še zmeraj edini priročnik te vrste na Slovenskem.

Dachau je bil Sušnikova zadnja in najhujša vojna skušnjava. Po osvoboditvi se je za stalno vrnil domov na Koroško. Takrat se je začelo njegovo drugo ustvarjalno obdobje prosvetarja, bibliotekarja in publicista, pionirja današnjih ravenskih kulturnih ustanov.

Kdor hoče vsaj približno doumeti pomen Sušnikovega dela, mora pomisliti, da je vsa današnja koroška krajina do osvoboditve premogla le meščanski šoli v Slovenj Gradcu in Mežici, slovenske knjige pa so Nem-

ci praktično uničili. Na Koroškem ni bilo ne srednjih šol ne galerij, ne gledališč, knjižnic in muzejev, torej ustanov, ki so meščanom nekaj samo po sebi umevnega.

Takratni čas je bil res bolj kot katerikoli prej naklonjen gradnji vsega novega, tudi širjenju kulture in prosvete, ni pa sam od sebe razsipaval z darovi. Zahteval je udarniške načrtovalce, organizatorje in realizatorje. Vse to je Sušnik bil, zato se je zagnal v delo.

Korak za korakom je napredoval po nemalokdaj ovinkasti poti. V poddržavljeni grad grofa Thurna na Ravnah je naselil gimnazijo, ki je l. 1949 dala prve maturante. Hhrati je začel zbirati knjige. In ko je sedem let po osvoboditvi gimnazija dobila lastno poslopje, jo je v gradu nasledila študijska knjižnica, ob njej pa je zrasel Delavski muzej. Tačas so se že začeli vračati domači inženirji, zdravniki, profesorji.

Do upokojitve kot ravnatelj gimnazije, po njej do danes kot ravnatelj študijske knjižnice je dr. Sušnik ves čas načrtno uveljavljal nekaj temeljnih načel:

— omogočiti koroškim kmetom in delavcem šolanje in kulturno izobrazbo njihovih otrok,

— dati deželi domače strokovnjake,

— stremeti k takemu tipu kulturnih ustanov, ki bodo povezane z delovnimi ljudmi, ne da bi zaradi poljudnosti zanemarjale svoje znanstveno poslanstvo.

Slednje je mogel še posebej urediti na knjižničarskem področju, saj je ob širjenju študijske knjižnice razvil in strokovno usmeril mrežo splošnoizobraževalnih knjižnic v ravnanski občini. Zadnji tak odziv potrebam časa pa je ustanovitev marksistične bralnice na gradu ter povezava študijske knjižnice z vsemi oblikami političnega in strokovnega študija ob delu. Stalna je skrb za slovenske knjižnice onstran meje.

Dr. Franc Sušnik

Čeprav je tako obsežna in raznolika kulturna dejavnost nekoliko zavrla Sušnikovo publicistično in znanstveno tvornost, je vendarle ni opustil. V treh povojnih desetletjih se mu je nabralo precej objav, pri čemer je namerno dajal prednost domačim tiskom (Koroški fužinar, samostojne društvene publikacije itn.) Pozornosti vredni so tudi njegovi govori in napisi na spominskih ploščah padlim za svobodo. Izbor del iz tega obdobja je izšel l. 1968 z naslovom »In kaj so ljudje ko lesovi«.

Z delom in življenjem ostaja dr. Franc Sušnik zavezan Koroški in kulturi. Zvestoba temu motu ter spoštovanje in ljubezen njegovih študentov, sodelavcev in krajanov sta mu ob visokem jubileju nemara največje zadovoljstvo in ponos.

Se na mnoga zdrava leta!

Marjan Kolar

NAŠA BODOČNOST

Ni samo se govorilo, marsikaj se tudi je nar'dilo, mislim na tozdiranje, ki povzroča zdaj nerviranje.

Lepe stroje so nam dali, da na njih bi mi garali, nič zato, če bi trpeli, da le ne bi se usmrđeli.

Vse se suče zjutraj okoli peči, pa so le prižgali jo k sreči, švigne plamen — še več dima, to je naša nova klima.

Komaj malo prej še videl sem, bili so trije, nato pa črni dim, jih vse lepo zavije.

Ko ga pri peči vsak zaužije, naprej po hali se razlije, da tudi drugi so veseli, v naši hali zamegljeni.

Le kaj pomaga nam vsak trim, če v tovarni vdihavaš le še dim. Če ne uredi se ventilacija, stara ne bo ta generacija.

Jože Jamnik,
TOZD Kovinarstvo

MALI OGLASI

Zaradi vedno večje kritike neposrednih delavcev, da administracija prerašča dogovorjene okvire, razpisuje SOZD jeklokoma delovno mesto referenta za opravljanje nalog: analitično ugotavljanje in ocenjevanje navedene problematike ter upravičenosti navedene kritike.

Delo je za nedoločen čas.

Posebni pogoji: dokončana šola s 5399 urami teoretičnega pouka (domače naloge niso vštete).

Razpis velja 10 dni po objavi. Cenjene ponudbe pošljite čimprej kadrovski službi zgoraj omenjene DO.

Arne

Leposlovje naših delavcev

TIP-TOP, ENA A, NIMAŠ KAJ

(humoreska)

Bil je zadnji delovni dan v letu. Izkoristil sem ostanek rednega dopusta. Srečam svojega nadrejenega. Vpraša me, če sem bil v naši delavnici. Potem pravi: »Da vidiš, kakšen pogrnjek! Dobro so si to uredili... v delavnici. Nimaš kaj... Ena a! Pijače, kolikor hočeš!« Nato je odšel nekam — v direktorjevo pisarno.

V avtu je nekaj hreščalo in pokalo. Pokličem mehanika. Malo pobrška okoli motorja in avto kmalu spelje kot iz topa. Pa mi reče: »Avto je tip top, motor vže ena a, nimaš kaj...!«

Stojim v bifeju ob točilni mizi in pijem malo rdečega — za zdravje. Od nekod se prismuka sodelavec Tevž, me pocuka za rokav ter pravi: »Ali veš, tista os, ki si jo ti delal, veš, kontrolor je

rekel, da je ,ena a, ni kaj...« Servirana novica me je stala še nekaj denarja, tokrat na Tevževo zdravje.

Spet se mu razveže jezik: »A veš, naš glavni ima okus, da mu ni primere. Njegova nova tajnica je dekle tip top, ena a, ni kaj... A?«

Čas je že bil, da mu tudi jaz kaj povem: »Veš, s tistim zahtevkom, ki si ga dal za višji plačilni razred, se še ne ve, kako bo. Prišlo bo do nekaj sprememb. Po novem mora biti vse tip top po načelu delitve po delu. Ni kaj... Baje se bo nagrajevalo tudi po nekem sistemu v smislu od ena a, b, c, d in tako naprej. Dokončno mi še ni znano.«

»Kaaaj?« se je razgotil Tevž. »Delam za plačo, abcd pa si naj nekam prilepijo! Ampak, ta rdeča kapljica je pa ena a, nimaš kaj... Hk!«

Arne

S KNJIŽNE POLICE

Domača dela

Svetlana Makarovič, Teta Magda, MK, Lj., 120 din.

Avtorica nam pripoveduje o dogodivščinah tete Magde in njene nečakinje, v katerih se teta vdaja raznovrstnim domislekom in klavrnim akcijam, ki vse po vrsti propadejo. Seveda se zdi, da Makarovičevi ne gre le za predstavitev neurejene ženske, pač pa med drugim za občutek o majhnosti prebivanja in preseganja tega, se pravi — po svobodnem življenju, kar pa je le nevarna igra, v kateri teta Magda izgublja.

Janez Strnad, Fizika, 2. del, DZS, 277 str., 300 din.

Delo vsebuje poglavja: tok, napetost, upor, električno polje, valovno optiko, geometrijsko optiko. V knjigi je 178 slik in obširno stvarno kazalo. Delo je namenjeno predvsem študentom fizike, po njem pa bodo segali tudi drugi, ki jih zanima zahtevnejše uvodno predavanje.

Branko Žužek, Uporna Galeja, pesniška zbirka, Lj., 52 str.

Žužek je v svoji novi zbirki pretil v pretresljivo epsko pesniško govorico tisočletno zgodovino človeškega trpljenja, boj in upanja. V sedemdesetih epskih in lirski epskih pesmih je segel v davno preteklost, vse tja do mogočnih faraonov pa nazaj do časa, ko so galjoti združili svoje moči in poterjali svojo pravico in svobodo.

Prevodi

Ivan Kušan, Stolp, CZ, Lj., 120 din.

Stolp je zajedljiva, vseskozi pa razgibano in živahno napisana

pripoved o gradnji »izrednega« stolpa v nekem panonskem kraju. Občinski veljaki vidijo v njem simbol svoje izjemnosti in moči, v resnici pa je za pisatelja preteveza, s katero učinkovito razgalja moralno podobo provincialnih oblastnikov in odklonov, ki jih ponazarjajo slikarji-naivci, nenacionalni novinarji in prostitutirane ženske — vsekakor zanimivo branje.

Leon Uris, Bes v gorah, roman, PZ, MS, 264 str., 140 din.

Bes v gorah opisuje dogodke po nemški okupaciji Grčije, kakor jih je doživljal »diletant« v mednarodnih spletkah, ameriški pisatelj Morrison. Gre za zgodbo, polno zapletljajev, kjer Nemci zasledujejo Morrisona, ki ima zaupne zapiske, ne da bi njemu samemu kaj pomenili, kajti kot ameriški pisec ni razumel spopada, v katerem je bil angažiran. Seveda je tu tudi ženska, ki njegovo usodo zaplete.

Willi Heinrich, Železni križec, roman, PZ, MS, 539 str., 170 din.

Heinrich sodi med najbolj brane nemške pisatelje. Železni križec pa je tudi kot film zbudil dosti pozornosti. V tem vojnem romanu spremljamo preobrazbo človeka, ki je vodil desetine nemških vojakov, ki se v krutem okolju neusmiljene vojne soočajo z lakoto, izčrpanostjo in skrajnimi človeškimi naporji. V tem boju za obstoj prihajajo na dan najnižji človeški nagoni, najslabše poteze ljudi.

(Po knjigi 78 in Knjižnem trgu iz Dela)

King Kong je pobegnil, ameriški barvni fantastični film.

Prerokba, ameriška barvna grozljivka.

V klancu Nevade, ameriški barvni vestern.

Vsi gremo v raj, francoska komedija v barvah.

Romanca na Rivijeri, ameriška barvna komedija.

Siciljanska zveza, italijanska barvna kriminalka.

Džingis kan, angleški barvni zgodovinski spektakel.

Doktor Mladen, jugoslovanski barvni vojni film.

Junake iz NOB so upodobili naši priznani igralci Ljuba Tadič, Ljubiša Samadžić, Pavle Vujisić, Vanja Draž in drugi.

Letalci velikega neba, jugoslovanski mladinski vojni film.

Film je prejel Grand Prix Pariz 1977, nagrado predsednika francoske republike na drugem mednarodnem filmskem festivalu.

O predstavah v posameznih kinematografih vas bomo obveščali prek naših reklamnih vitrin v krajevnih skupnostih in prek radijske postaje Slovenj Gradec, ki odaja svoj program ob sobotah od 8. do 10. ure, ob nedeljah od 10.30 do 11.30 in 12.30 do 14.45 ter ob torkih in četrkih od 15.30 do 17. ure.

Prepričani smo, da bo vsak našel v programu naših kinematografov nekaj tudi zase.

Kinematografsko in grafično podjetje »Kinegraf« Prevalje
O. O. E. Kinematografi

BOJAN FERARIČ

Kot môra je padla med nas težka vest, da se je pri opravljanju dela smrtno ponesrečil naš sodelavec, tovariš in prijatelj Bojan Ferarič. Ko stojimo pred krsto, še vedno ne moremo dojeti, da je prenehalo biti srce komaj dvaindvajsetletnemu sodelavcu, s katerim smo delali in izvrševali naloge strojnega vzdrževanja.

Rodil se je 1956. leta v Slovenj Gradcu, končal industrijsko šolo in se kot kvalificiran ključavničar — monter avgusta 1975 zapo-

slil v naši TOZD. Po odsluženi vojaščini se je vrnil med nas in delal vse do tragičnega dne.

V svoji mladostni zagnanosti se je loteval vsakega dela ter ga opravljal strokovno in vestno. Želel je šolsko znanje dopolniti še

Kmalu bo vse golo

s praktičnimi izkušnjami in je dozoreval v dobrega in perspektivnega ključavničarja — monterja.

Aktivno je deloval v organizaciji mladine, bil je član predsedstva osnovne organizacije in predsednik komisije za šport. Tudi sam je bil vnet športnik.

Naključje je hotelo, da je ugasnilo mlado življenje delavca, ki je bil med sodelavci cenjen in priljubljen. Pripravljen je bil pomagati povsod, kjer je bila njegova pomoč potrebna. Čutili bomo veliko praznino predvsem mi njegovi najbližji sodelavci, še hujša pa je izguba za njegove svolce, katerim je bil velika opora in pomoč.

Tak je bil naš sodelavec Bojan, dober ter pripravljen pomagati vsem, ki so bili pomoči potrebni. V naših sreih bo ostal spomin nanj in misel nanj nas bo spremljala pri vseh delovnih nalogah.

V imenu vodstva TOZD strojno gradbenega vzdrževanja, samoupravnih organov, DPO in vseh njegovih sodelavcev izrekam iskreno sožalje vsem svojcem in sorodnikom. Naj bo mu lahka koroška zemlja!

Herman Lesjak

ZAHVALA

Ob smrti dragega moža in očeta Pavla Grobelnika se zahvaljujemo vsem, ki so darovali vence in cvetje. Zahvaljujemo se tudi selškemu pevcem, obema govornikom, duhovniku, ravenski godbi in vsem, ki so nam pomagali, še posebej sindikatu za dano pomoč. Hvala vsem, ki so ga v tako velikem številu spremljali na njegovih zadnjih poti. Zalujoči žena, hčerki z družinami in drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob moji upokojitvi se vsem sodelavkam in sodelavcem TOZD družbeni standard prav lepo zahvaljujem za pozornost, ki ste mi jo izkazali. Hkrati pa vam v bodoče želim še mnogo uspeha pri vašem delu.

Marija Tom

PROGRAM KOROŠKIH KINEMATOGRAFOV V NOVEMBRU 1978

Tudi tokrat vam posredujemo program filmov, ki jih bomo v naših kinematografih Črna, Žerjav, Mežica, Prevalje, Ravne, Kotle, Dravograd, Slovenj Gradec in Mislinja predvidoma predvajali v mesecu novembru. Tokrat bi vas želeli seznaniti z najosnovnejšimi oznakami, ki so jih o njih podali kritiki.

Profesorica ima lepe noge, italijanski barvni.

Film je simpatična pikantna komedija o situacijah, tipičnih za mlade.

Za pest diamantov, ameriška barvna kriminalka.

Razburljive akcije drže gledalca v napetosti od začetka do konca. To je eden najboljših filmov tega žanra.

Drakula — oče in sin, francoska barvna komedija.

Zgodba o legendarnem grofu Drakuli, le da sedaj v obliki moderne parodije.

Dolge ladje, angleško-jugoslovanski barvni zgodovinski film.

Akcije na morju ponazarjajo življenje Vikingov.

Vrnitev Djanga, italijanski barvni vestern.

Bugsi Mallon, angleški barvni kriminalistični muzikal.

Zelo zabaven film z odlično glasbo. Na letošnjem canskem festivalu je dobil dobre ocene občinstva in kritike.

Nasilje v Neaplju, italijanska barvna kriminalka.

Zena pri oknu, francoska barvna drama.

Kvaliteten film, predstavljen na FESTU 1977.

Bitka za Midway, amer. barvni vojni film.

Super spektakel, predstavljen na FESTU 1977.

El Mako, kavboj, italijanski barvni vestern.

Jaz in žene, ameriška barvna komedija.

REKREACIJA IN ŠPORT

NOGOMET V TOZD

Osnovna organizacija sindikata strojno gradbenega vzdrževanja je organizirala interno prvenstvo v malem nogometu. Tekmuje sedem ekip po sistemu izpadanja.

Rezultati predtekmovalj: priprava dela — zidarji 6:2, centralna delavnica I — centralna delavnica II 3:0, montažna skupina — delavnica jeklarne 2:1. V nadaljnje tekmovalje se je uvrstila še delavnica valjarne po žrebu.

Polfinalni tekmi: priprava dela — delavnica valjarne 3:1, skupina montaže — centralna delavnica I 1:1, po streljanju enajstmetrovk je zmagala montaža s 6:4.

V nadaljevanju prvenstva elektrotehničnih storitev so bili doseženi naslednji rezultati: delavnica mehanične — šibki tok 10:2, delavnica kovačnice — vodstvo ETS 7:2, delavnica mehanične — delavnica valjarne 7:2.

Po petem kolu vodi delavnica mehanične z osmimi točkami, drugo mesto si delita delavnica valjarne in kovačnice, ki imata po štiri točke.

DRUGO SREČANJE SLOVENSkih ŠPORTNIKOV OBMEJNIH DEŽEL

Murska Sobota je bila za Ravnami drugi gostitelj slovenskih športnikov iz Italije, Avstrije in Madžarske ter naših občin: Ravne in Murska Sobota. V športnem programu srečanja so se mladi pomerili v nogometu, odbojki, košarki, namiznem tenisu in šahu. Dekleta so tekmovala le v odbojki in namiznem tenisu.

Naši predstavniki so bili zelo uspešni: pri odbojki so osvojili prvo mesto tako pri dekletih kot pri fantih, prve so bile tudi igralke namiznega tenisa. Drugo mesto so osvojili košarkarji, šahisti in igralci namiznega tenisa; nogometaši pa so med petimi ekipami osvojili tretje mesto.

ATLETSKI ČETVERBOJ

Na Ravnah je bil tradicionalni četverboj Pomurja, Ptujškega polja, Saleške doline in Koroške. Saleška dolina je v moški in ženski konkurenci osvojila prvi mesti in s tem prepričljivo osvojila tudi ekipni pokal. Koroška dekleta so bila druga, fantje pa tretji.

Naša dekleta so v štafetnem teku 4 x 100 m osvojila prvo mesto in s časom 52,2 izboljšala koroški rekord. Šobrova je zmagala v teku na 100 m, dvojno zmago sta dosegli Skukova in Šobrova z enakim rezultatom v teku na 400 metrov.

Pri fantih sta dosegla dvojno zmago skalca v višino Dušan Strmčnik in Igor Filipančič, s tem da je Strmčnik dosegel nov koroški rekord s 193 cm.

Še bolj kot atletinje in atleti so se izkazali marljivi funkcionarji koroškega atletskega kluba kot odlični organizatorji.

JESENSKI KROS

Na Ravnah je bilo občinsko prvenstvo v jesenskem krosu, na

katerem je tekmovalo 310 posameznikov. Udeležba je bila množična predvsem pri mlajših kategorijah. Rezultati:

Mlajši pionirji, 1000 m (49 tekmovalcev):

1. Sašo Sirk, ŠSD Pionir Ravne, 2. Franc Božank, OŠ Javornik, 3. Jani Kogal, ŠSD Pionir Ravne.

Mlajše pionirke, 1000 m (43 tekmovalk):

1. Daniela Černjak, OŠ Prevalje, 2. Mirjana Bavče, ŠSD Pionir Ravne, 3. Stanka Podojstršek, OŠ Prevalje.

Starejši pionirji, 1000 m (61 tekmovalcev):

1. Dani Ošep, ŠC Ravne, 2. Matko Kadiš, Gimnazija, 3. Simon Pečnik, Gimnazija.

Starejše pionirke, 1000 m (53 tekmovalk):

1. Frida Bivšek, OŠ Mežica, 2. Marija Tominc, OŠ Mežica, 3. Rezka Medl, OŠ Mežica.

Mlajši mladinci, 2000 m (14 tekmovalcev):

1. Ivan Okrogelnik, ŠC Ravne, 2. Anton Smolar, ŠC Ravne, 3. Drago Franc, Gimnazija.

Mlajše mladinke, 1500 m (84 tekmovalk):

1. Tanja Skuk, Gimnazija, 2. Darinka Štefl, Gimnazija, 3. Olivera Smrečnik, ŠC Ravne.

Mlajši mladinci, 2000 m (2 tekmovalca):

1. Janez Legner, ŠC Ravne, 2. Bojan Pogorevc, Gimnazija.

Starejše mladinke, 2000 m (3 tekmovalke):

1. Andreja Barl, Gimnazija, 2. Betka Biskop, ŠC Ravne, 3. Terezija Iskrač, ŠC Ravne.

Pri članih je nastopil samo član KAK Vebi Tahiri.

NAMIZNI TENIS

Na drugem pozivnem turnirju za člane je v Mariboru zmagal Urh pred Savnikom. Zelo visoko se je uvrstil naš tekmovalc Bojan Pavič, ki je med člansko elito osvojil peto mesto. V drugi kakovostni skupini je zmagal Ljubljčan Kadar pred Iztokom Janežičem.

V Ljubljani je bil drugi pregledni turnir mladincev, na katerem sta bila najboljša igralca koroške selekcije: Likar je osvojil prvo, Ginter pa drugo mesto.

V Ptujju so imele pozivni turnir članice in mladinke. V prvi skupini članic je zmagala Krsnikova, katero je premagala samo Jana Ačko. Naša dekleta so se uvrstila: Jana Ačko na četrto, Ingrid Trbižan na šesto in Barbika Logar na sedmo mesto.

V drugi skupini mladink se je Jasna Janežič uvrstila na drugo mesto.

PONOVEN START V PRVI ZVEZNI LIGI

Mlada ženska ekipa Fužinarja je imela prvi dvoboj v prvi zvezni ligi. Gostovala je v Hrastniku in izgubila srečanje z republiško

selekcijo, ki nastopa pod imenom Olimpija, s 6:1. Edino točko je priborila Trbižanova z zmago nad Krsnikovo z 2:0.

V moški republiški ligi so naši igralci prijetno presenetili. V gosteh so premagali selekcijo Zaslava s 5:4. Pavič je zmagal trikrat, po eno točko pa sta priigrala Leš in Janežič.

ODBOJKA

V drugi zvezni in v republiških ligah so odigrale ekipe tekme prvega kola v novi tekmovalni sezoni. Naše koroško zastopstvo je številno in kakovostno.

V moški zvezni ligi nas ponovno predstavljata Fužinar in Mežica, pri ženskah pa Fužinar. V republiških ligah imamo kar štiri ekipe: Mislinjo in Žerjav pri moških ter Mežico in Mislinjo pri ženskah.

Ze v prvem kolu zvezne lige sta se srečala koroška rivala. Člani Fužinarja so bili tudi tokrat boljše in zmagali tesno s 3:2. Če bodo Mežičani zaigrali tudi v naslednjih kolih tako dobro, bodo »zagotovo« obdržali status zveznega ligaša.

Dobre volje na jesenskem dopustu

Članice Fužinarja so odpravile borbene igralke Marčane iz Pulja s 3:1.

V republiški moški ligi je Žerjav izgubil s Polskavo na domačem terenu s 3:1, Mislinja pa je v gosteh premagala Ljutomer s 3:1.

V ženski republiški ligi sta zmagali obe ekipi: Mežica je v Ljubljani odpravila Vič s 3:1, Mislinja pa doma Kamnik s 3:0.

NOGOMET

V petem in šestem kolu članske lige koroške regije so bili doseženi naslednji rezultati:

Črna — Leše 6:0, Korotan — Radlje 0:0, Akumulator — Slovenj Gradec 2:1, Fužinar — Korotan 3:1, Ojstrica — Peca 2:1.

Tekma med Lešami in Slovenj Gradcem je bila prekinjena v 71. minuti pri rezultatu 2:1 za Leše. Srečanje med Holmcem in Aku-

mulatorjem je bilo sporazumno preloženo. Ojstrica in Radlje sta bila prosta. Po šestem kolu vodi Fužinar z osmimi točkami.

ROKOMET

V drugi zvezni rokometni ligi so igralci TUS Partizan Slovenj Gradec igrali dve tekmi. V gosteh so izgubili z Jadranom s 24:20, na domačem terenu pa igrali neodločeno 25:25 z ekipo Jelovice. Po sedmem kolu so Slovenjgradčani med 12 ekipami na devetem mestu.

Člani Fužinarja so zapored izgubili dve tekmi. Na domačem terenu jih je premagal Polet s 33:19. Boljšo igro so prikazali v Ormožu, čeprav so izgubili srečanje z 32:28. Na tej tekmi sta dala največ zadetkov Oprešnik in Haber — vsak po sedem.

Mladinci Fužinarja so gostovali v Grižah in izgubili prvenstveno tekmo z Minervo z 21:10.

ŠAH

Na Ravnah je bil prijateljski dvoboj med reprezentancama Varvarja iz Zelezne Zupanije in Koroške. Tekmovalje je bilo izvedeno po dvokrožnem sistemu, in sicer med 10 člani, 5 članicami in 6 mladinci. V vseh kategorijah so zmagali Korošci. Tehnični re-

zultati: člani 14,5:5,5, članice 7:3, mladinci 7:5. Skupen rezultat: 28,5:13,5 za Koroško. S. F.

PROBLEMSKI ŠAH

Rešitev problema št. 6: Te3.

Problem vsebuje odlično prevvaro, ki je zapeljala nekatere reševalce. Prevara: 1. Tg3? — obramba: Tb3!

Razvrstitev reševalcev po 6. problemu: Po 12 točk so zbrali Jože Jesenek, TOZD pnevmatični stroji, Franc Pšeničnik, TOZD vzmetarna, Dušan Posedi, TOZD valjarna, po 10 točk pa imajo Ante Sirovina, TOZD priprava proizvodnje, Maks Pešl, DS za gospodarjenje, Erih Kodrun, TOZD kontrola kakovosti, Tovariš Rok Kotnik, ki ni član našega kolektiva, je zbral 12 točk.

V. Pesjak

Svečano in množično so gasilci proslavili visoki jubilej

REKREACIJSKI DOPUST 30-LETNIH JUBILANTOV DELA

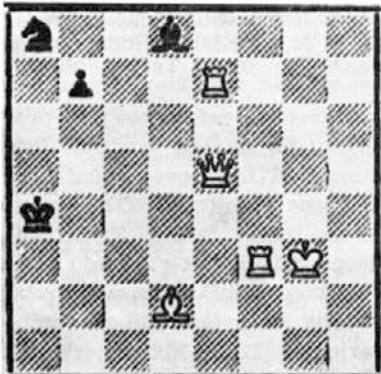
V turizmu vedno bolj prodira novo spoznanje, da je treba gostom nuditi raznovrstne pogoje bivanja — rekreacije in razvedrila. To naj bi vplivalo na kvaliteto dopusta in na splošno psihofizično stanje gostov. Torej: ne več samo spanje in plaža, temveč tudi posamezne aktivnosti, ki jih nekateri hoteli že nudijo v svojih športnih centrih s posebnimi strokovnjaki za šport v turizmu vred. Eden takšnih največjih športno-rekreativnih centrov na Jadranu je v Poreču, v katerega naša železarna že nekaj let pošilja svoje 30-letne jubilate na brezplačen dopust in o čemer je Fužinar že večkrat bolj obsežno pisal.

V programu imajo okoli 70 različnih vrst športne rekreacije. Za skupine, ki jih organizirano pošiljajo razne delovne organizacije, so tudi posebni zdravniški pregledi na začetku in koncu dopusta, da se s testiranjem ugotovi zdravstveno stanje posameznika.

Na sl. (str. 15) je del druge skupine naših delavcev, ki je letovala v hotelu Delfin od 23.9. do 3. 10. 1978. Žal v tem času v hotelu še niso uredili bazena za plavanje v topli vodi, kar je naša skupina od vseh športnih aktivnosti najbolj pogrešala.

V. H.

Problem št. 8 — F. Blaschke, 1953

Mat v dveh potezah

Beli: Kg3, De5, Te7, Tf3, Ld2 (5)
Crni: Ka4, Ld8, Sa8, B7 (4)

REZERVNI VOJAŠKI STAREŠINE V CELJSKI VOJAŠNICI

Dne 7. 10. 1978 smo rezervni vojaški starešine občine Ravne na Koroškem obiskali vojašnico v Celju. Obisk je bil posvečen prazniku artilerije.

Gostitelji so nas lepo sprejeli. Program obiska je bil sestavljen iz dveh delov. Najprej smo si ogledali orožje, nato pa so sledila športna srečanja. Tekmovali smo v odbojki, malem nogometu, šahu in streljanju.

Dan se je nagibal k popoldnevu, tako da smo se po napornem »tekmovalju«^o že vsi veselili »pasulja«, ki nam je bil postrežen v domu JLA ob spremljavi vojaškega ansambla. Počutili smo se zelo prijetno, tako da nam je ta dan prehitro minil.

Zahvaljujemo se vsem vojaškim starešinam v vojašnici Celje za prijetno enodnevno bivanje med njimi in si še želimo takšnih ali podobnih srečanj, ki jih je vedno premalo.

Edo Medvešek

IZREKI

Misli na peto zapoved: ne ubijaj — časa!

Gracian

Ne ubijaj se z jezo, temveč s smehom.

Nietzsche

Bolje se je učiti eno uro ponoči kot moliti vso noč.

Tagore

ČESTITKA

Jože Kotnik iz TOZD SGV je kot strugar osvojil častno 2. mesto na tekmovanju kovinarjev Jugoslavije v Beogradu. Za ta uspeh ti, dragi Jožko, iz srca čestitamo in želimo, da ne bi bil tvoj zadnji. Prav tako izrekamo priznanje vsem ostalim tekmovalcem, ki so branili barve železarne Ravne.

Sodelavci TOZD SGV

MODA – NAJBOLJ MNOŽIČNA ZVRST KULTURE?

Naj nam je moda in vse, kar je z njo v zvezi, vseh ali ne, da ima večji ali manjši vpliv na način življenja, ne moremo zanikati. Tudi njen najbolj zadržti nasprotnik ne nosi kravat izpred petih let in pri nakupu avtomobila ne izbere črnega.

O modi kot družbeno estetskem področju so pisane učene razprave — mi jih ne bomo. Precej tednikov ima modne koticke — mi ga ne bomo uvedli. Ker pa je le več kot samo zrno resnice v trditvi, da moda podružblja umetnost ter vsak dan bolj podira pregrade med družbenimi sloji, približajmo bralcem na kratko nekaj osnovnih pravil, ki veljajo že več kot deset let in bodo zagotovo še kak čas. — Vsaj za osebno testiranje lahko komu služi.

OSNOVNA PRAVILA DOBREGA OBLAČENJA

1. Ne kopirajte drugih (naj raje drugi vas).
2. Bodite zmeraj urejeni.
3. Ne polnite omar brez potrebe.

4. Imejte raje manj oblek, a tiste lepe.
5. Držite se pokončno.
6. Pazite na hojo.
7. Oblačite se v skladu s svojimi leti.
8. Strogo se držite linije, ki vam najbolj pristaja.

PRAVILA ZA ENOSTAVNO IN ELEGANTNO GARDEROBO

1. Kupujte kvalitetno blago.
2. Pred nakupom pogledjte, kaj potrebujete.
3. Dobro premislite o izboru tkanine.
4. Ne nosite kričečih barv.
5. Če imate skromno garderobo, kupujte enobarvno blago.
6. Nosite to, kar vam pristaja.
7. Pazite na kombinacijo barv.

(Se nadaljuje)

Fotografije za to številko so prispevali: F. Kamnik, F. Rotar in informacijska služba.

MISLI OB DNEVU MRTVIH

Mladi lahko umre, stari mora umreti.
Jugoslovanski pregovor

Smrt je surova, življenje pogosto še bolj.
Ikbal

Če ne vemo, kaj je življenje, kako naj razumemo smrt?
Konfucij

Ne bojimo se smrti, temveč razmišljanja o njej.
Seneka

Za drevo, ki ga je zadela strela, ni prostora v nasadu.
Tagore

Po smrti boga predstavniki novega modroslovja složno naznanjajo smrt njegovega ubijalca — uničenje človeka.
Dufrenne

Najboljše zdravilo proti misli na smrt je delo.
Cesarec

Umre se dvakrat. Druga smrt je pozaba.
Fontain

Kdor se boji smrti, izgublja veselja življenja.
Kato

Človek dan za dnem gleda, kako umirajo živa bitja, pa vendar se obnaša, kakor da on sam ne bo nikoli umrl.
Mahabharata

Vse ure ranijo, poslednja ubija.
Napis na javni uri v starem Rimu

Ob zadnji uri smo vsi enaki.
Latinski pregovor

Roditi se pravi čas je milost nebes, umreti pravi čas je prav tako milost nebes.
Lijah-Tse

Umirajoč puščamo za seboj iste neumnosti in lopovščine, med katere smo se rodili.
Voltaire